

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIII./STEVILKA 12

CELOVEC, DNE 23. MARCA 1961

CENA 2.- SILINGA

Moskva in Peking med vojno in mirom

Novosibirsk je zapadnemu svetu, vključno diplomatom zapadnih držav v Moskvi, bilo doslej neznanost. Sovjetske oblasti so namreč bile proglasile ta del Sovjetske zveze za prepovedano področje za zapadne obiskovalce. Menda je središče sovjetske vojne industrije. Pred kratkim pa je prvi zapadni diplomat stopil v Novosibirsk, ki na zunaj izgleda kot kakršno koli drugo sovjetsko industrijsko mesto. Tam ga je sprejel Hruščev, da od njega zve, kaj mu ima povedati ameriški predsednik Kennedy. Štiri ure sta sedela gospodar Sovjetske zveze in predstavnik Ameriških združenih držav, toda rezultat je bil bolj pičel.

Hruščev je pokazal malo interesa na kaki novi vrhunski konferenci, ki Amerikancem itak ni povšeči po polomu slovitega srečanja lani med Hruščevim in Eisenhowerjem. Pohvalil je celo „mirno diplomacijo“ novega ameriškega predsednika. Ameriški diplomat je dobil vtis, da ima Hruščev polne roke posla z lastnimi notranjimi zadevami, kot so kmetijstvo, ki nikakor neče funkcionirati, po drugi strani pa njegovo oko s skrbjo zre še dalje na vzhod, proti komunistični Kitajski. „Ideološke razprave“ med Moskvijo in Pekingom in Beogradom o tem, kdo uči pravilni komunistični nauk so postale v zadnjem času živahnije kljub sloviti resoluciji 80 komunističnih strank iz lanskega oktobra, kjer je bila slovesno poudarjena edinost in enotnost svetovnega komunizma. Spor med obema velikima komunističnima bratema pa ne zadeva končnega cilja, ki je obema skupen, to je privedi komunizem do zmage po vsem svetu, temveč glede načina, glede sredstev in taktike za doseg tega cilja. Kitajski komunisti so mnenja, da je vojna, če treba tudi svetovna in totalna, to je atomska, proti „kapitalizmu in imperializmu“ neizbežna in pri tem sklicujejo s polno pravico na komunistično „sveto pismo“, to je na spise Marksa in Lenina. V Moskvi pa menijo, da je zaradi moderne atomske in raketne tehnike kaka nova svetovna vojna danes nesmiselna, da je treba „izgrajevati socializem“ z „mirovnimi sredstvi“ (reci intrige, propaganda, podtalno rovarjenje, krajevni podvigi itd.) in mu tako pripomoči postopoma do popolne zmage povsod po svetu. Sicer je po „neizbežnih zakonih družbenega razvoja“ kapitalizem in imperializem itak zapisan pogin in napredujočih spremembah materialnih razmer v družbi in zato ni treba začeti vojne za njegovo pokončanje.

Na prvi pogled izgleda ta spor zgolj učenjaški, toda če pogledamo nekoliko v ozadje, pa odkrije mo mnogo preprostejše in oprijemljivejše, tudi tehtnejše razloge za spor med Moskvijo in Pekingom. Stara resnica je, da pogosto prepripi papirnatih teoretikov služijo le za kuliso praktičnih ciljev.

Ni dvoma, da tako Peking kot Moskva res hočeta zmago komunizma po vsem svetu. Toda politika je umetnost trde realnosti in pred zmago svetovnega komunizma mora ineti tako klika, ki gospodarja na Kitajskem, kot ona v Sovjetski zvezi gotovost, da bo mogla komunizem ohraniti v lastni deželi ter varovati obstoj te dežele same. S tem namreč varuje lastni obstoj in oblast, ki so končne realnosti vsake politike.

Če torej „slečemo“ kitajske in sovjetske „ideološke razloge“, pridemo do gole resnice. Spričo različnega položaja, ki se v njem nahaja Sovjetska zveza in komunistična Kitajska, pa je moč tudi razložiti, zakaj so zasedaj Kitajci „bojaželni“ in Sovjeti „miroljubni“.

Komunistični režim na Kitajskem se po desetih letih še vedno ni ne gospodarsko in ne politično utrdil. Njegovi gospodarski poskusi so na kmetijskem področju končali z veliko lakoto, kot jih malo pozna zgodovina te na lakote in povodnji navašene dežele. Industrializacija je šele v teku in zato je vojna moč Kitajske kljub milijonom vojakov po merilih moderne vojne tehnike majhna. „Topovska hrana“ v izobilju danes ne zadostuje več za vojskovanje. Režim se drži le s pomočjo surove diktature nad okoli 650 milijoni kitajskega prebivalstva. Upori, ki se od časa do časa pojavljajo, pričajo, da je režim na negotovih nogah.

V neposredni bližini pa se nahaja Čangkajskova protikomunistična „Kitajska“ na otoku Formozu ob kitajski obali. To drži na površju ameriška

Za ljudsko štetje velja resnica:

Naš občevalni jezik je slovenski!

Dne 21. marca je bilo ljudsko štetje. Vprašalna pola vsebuje vrsto vprašanj o podatkih, ki so za državo pri izvrševanju njene naloge potrebni. Le z resničnimi podatki si more država ustvariti pravo sliko o dejanskem stanju ter na tej podlagi izvrševati svoje naloge. Zato zahteva od svojih državljanov resnične podatke in je za neresnične izjave v vprašalni poli zagrožena denarna kazen do 30.000.- S oziroma zapor do 6 mesecev.

Med drugim vprašuje država v točki 14 vprašalne pole tudi po občevalnem jeziku svojih državljanov. Po tolmačenju ministrstva za notranje zadeve, ki je edino pristojno za izvedbo ljudskega štetja, je občevalni jezik državljanov tisti, ki ga govorijo v svoji družini. Za nas je torej jasno, da bomo izpovedali resnico. Ne le zato, ker to od nas država zahteva, temveč tudi zato, ker je resnico izpričati častno. Zato:

naš domači jezik v družini je slovenski!

Prva beseda, ki smo jo slišali od matere, je bila slovenska. Domače slovensko v družini govorimo, molimo in pojemo.

Zavedajmo se, da je naš jezik prav tako ugleden in častivreden kakor vsi jeziki kulturnih narodov.

Narodni svet koroških Slovencev

Opozorilo! - Vedite tudi, da izpolni vprašalne pole vsak sam, oziroma družinski poglavar. Števeni komisarji so pa dolžni zapisati le to, kar jim vi naročite. Vi sami odgovarjate s svojim podpisom za resnico. - Sporočite nam takoj morebitne nerednosti in poskuse vplivanja s katere koli strani. Odbor NSKS

Kardinal Višinski:

Kristjani smo uporniki za svobodo

Pred kratkim je bil v šolah na Poljskem odpravljen verouk, ki je po pomirjenju med katoliško Cerkvijo in poljsko vlado leta 1956 bil zopet dovoljen. Takrat je bil komunistični gospodar Poljske Gomulka v hudi stiski, kajti ljudstvo je grozilo z uporom, tako proti komunizmu kot tudi proti sovjetski zasedbi. Ker bi ta upor končal prav tako grozno in tragično v rekah krvi kot vstaja na Madžarskem, je katoliška Cerkev na Poljskem pod vodstvom kardinala Višinskega vplivala pomirljivo na ljudstvo, da prepreči nepotrebne žrtve. Vlada pa je obljubila, da Cerkev in vernikov ne bo preganjala ter med drugimi dovolila uvedbo verouka v šolo.

V zadnjih letih pa se je Gomulkov režim utrdil in tudi razmerje z Moskvijo se je izboljšalo. Istočasno pa je postajala vlada vedno bolj sovražna proti veri.

Na velikem volilnem zborovanju v Varšavi je minulo soboto Gomulka ostro napadel Vatikan, češ da poskuša »speljati katoliško Cerkev na Poljskem v mučeništvo« ter da vodi borbo proti komunizmu »s pomočjo in na hrbitih katoliške duhovščine na Poljskem.« Trdil je, da z odpravo verouka ni bil kršen noben sporazum med

Cerkvijo in vlado ter da je krščanski nauk v šolah bil odpravljen zato, da odtegnejo mladino v šolah »vplivu verskega fanatizma«.

To zadržanje poljskih komunistov, ki so jih nekateri lahkoverneži imeli za »boljše« kot druge, je pokazalo, da komunist ostane vedno komunist. Kot volk, ki menja dlako, ne pa krempļev. Le krije jih začasno, kadar je šibek.

Na te napade je skorajda istočasno odgovoril v pridigi ob zaključku duhovnih vaj katoliških zdravnikov sam kardinal Višinski v znameniti romarski, do zadnjega kotička napolnjeni cerkvi Obiskanja sredi Varšave.

Najprej je vzravnani, sivolasi kardinal izjavil s trdnim glasom, da ni res, da na Poljskem ne bi bilo preganjanja vere in da Cerkev uživa vso svobodo. Kjer je preveč govora o svobodi, je to znamenje, da tam resnične svobode ni. Glede Gomulkovih napadov na Vatikan je kardinal izjavil, da je on večkrat v zadnjih letih obiskal Sv. stolico, toda nihče, ne papež, ne predstojniki rimskih kongregacij in tudi ne kardinal državni sekretar niso nikdar skušali dajati navodila za vodstvo cerkvenih za-

pomoč. Kitajska celina pa je tudi obkrožena z ameriškim vencem mornariških in letalskih oporišč na Daljnem vzhodu. Oblastniki v Pekingu menijo, da ne bodo tako dolgo mogli mirno spat, dokler ne poržejo Formoze ter spravijo s poti ameriških postojank, kajti ob prvem večjem notranjem vretju na Kitajskem bi mogel tako Čangkajsk kot tudi Amerika seči na celino ter podgati že itak številne nezadovoljneže k upor proti komunističnem režimu. Kdor vlada s strahovanjem se ponavadi tudi sam boji - vsega.

Vojaška moč Pekinga pa je prečibka, da bi mogla osvojiti Formozo ter pregnati Amerikance iz njihovih postojank. Zato hoče vojno in poskuša spraviti Sovjetsko zvezo do tega, da se pridruži. Pri tem pridejo Kitajcem prav „ideološki argumenti“ očetov komunizma iz prejšnjega stoletja.

V Moskvi pa še ni zamrl spomin na zadnjo svetovno vojno, v kateri je največ pretrpela vprav Rusija, po drugi strani pa vedo, da bi se vsak po-

skus polastiti se Formoze ter rušenja ameriškega obrambnega sistema na Daljnem vzhodu razširil slej ali prej, a neizogibno, v novo svetovno atomsko vojno. V tej bi pa Sovjetska zveza s svojimi 200 milijoni prebivalcev, od katerih je 2/3 nako-pičenih v gosto naseljeni evropski Rusiji s številnimi mesti in industrijskimi središči, mnogo bolj trpela kot ubožna, pretežno kmetijska Kitajska. Isto velja na zapadu za Ameriko. Končni rezultat bi bil, da bi Amerika in Sovjetska zveza in z njima vred tudi Evropa izkrmavali, kot „smejočji tretji“ bi pa komunistična Kitajska kljub morebitnim izgubam postala prva sila na svetu. Račun je seveda preveč grob, da ga v Moskvi ne bi spregledali in je zato seveda - račun brez krčmarja. Odtod sedanja sovjetska „miroljubnost“ ter zaupanje v zmago komunizma po „mirni poti“, na drugi strani pa tudi zadržanost ameriške diplomacije. Človeštvo lahko vsaj za nekaj časa kolikor toliko mirno spi.

Erster offener Brief

an den Verfasser der im Kommissionsverlag der Carinthia erschienenen Broschüre »Minderheit ohne Maske«, Herrn

Hermagoras Schribar

Die kürzlich unter Ihrem Namen erschienene Broschüre »Minderheit ohne Maske« stellt einen in der Geschichte der österreichischen und der europäischen Minderheitenpolitik einzig dastehenden Versuch der Verleumdung einer Volksgruppe dar. Wir werden uns daher mit dem Inhalt der Broschüre gründlich auseinandersetzen. Heute stellen wir an Sie folgende Fragen und erwarten im Interesse loyaler Behandlung des Problems deren Beantwortung:

1. Herr Hermagoras Schribar! Sind Sie mit Ihrem eigenartigen Autorennamen ein Mann mit oder ohne Maske?

2. Herr Hermagoras Schribar! Haben Sie Ihre Broschüre als Privatperson verfaßt oder sind Sie nur ein Schreiberling im Auftrage einer Gruppe oder Partei?

3. Herr Hermagoras Schribar! Ist Ihre Broschüre nur zufällig zum Tag der Volkszählung erschienen?

4. Herr Hermagoras Schribar! Zur Volkszählung vertreten Sie hinsichtlich der Frage nach der Umgangssprache den Standpunkt, daß deren Beantwortung einem jeden frei stehen muß. Muß man dann die übrigen 21 Fragen wahrheitsgemäß beantworten oder ist auch deren Ausfüllung einem jeden frei gestellt? Was halten Sie diesbezüglich von den gesetzlichen Sanktionen (6 Monate Arrest oder 30.000 S Geldstrafe)?

5. Herr Hermagoras Schribar! Können Sie uns aus der hundertjährigen Kulturgeschichte Kärntens bis zur jüngsten Zeit ein einziges Dokument anführen, in dem von drei Völkern oder von einem dreisprachigen Gebiet, einer dreisprachigen Elementarschule, einer dreifachen Amtssprache, von dreisprachigen topographischen Aufschriften die Rede ist?

Rat der Kärntner Slowenen.

dev na Poljskem. Edina njihova želja je bila, da naj vodijo poljski škofje sami svoje vernike po cerkvenih naukih.

Pač pa ima v eni točki Gomulka prav, ki obtožuje Cerkev uporništa, je nadaljeval kardinal: »Cerkev je res upornik povsod tam, kjer vlada preganjanje človeških svoboščin. Boj proti pravici in svoboščini človeka, da veruje, gre na Poljskem naprej, kajti nekateri hočejo, da naj na Poljskem izgine vsaka sled o Cerkvi in veri. Toda zagotovim vam, da se bo gospodar sveta v bodočem stoletju imenoval Jezus Kristus!«

- KRATKE VESTI -

Za duhovnika je bil posvečen 53-letni milijonar Carvan Cavannagh iz Združenih držav. Ob posvetitvi v rimski baziliki sv. Janeza v Lateranu je izjavil: »Človek ima v življenju pomembnejše naloge, kot pa kopičiti dolarje.«

Belgijski kralj Baudoin in kraljica Fabiola, ki sta se v jeseni poročila, sta šele sedaj dokončala svoje medene tedne, čeprav sta jih nastopila takoj po poroki. Toda po dobrem tednu sta jih morala prekiniti in se vrniti iz sončne Španije, Fabioline domovine, nazaj v megleno Belgijo, kajti ondi je izbruhnila huda stavka in kralj je moral posredovati. Potem pa so ga nujni državni posli zadrževali naprej v prestolnici. Šele sedaj sta si lahko privoščila 14 dni naknadnih medenih tednov.

Politični teden

Po svetu . . .

Zapoznala »zmaga Burov«

Na konferenci ministrskih predsednikov Commonwealtha v Londonu je v zadnjem trenutku prišlo do zloma: ko je ministrski predsednik Južne Afrike Werwoerd videl, da bo večina sprejela resolucijo, ki obsoja politiko zapostavljanja črncev ali »apartheida«, ki jo izvaja njegova vlada, je izjavil, da izstopa iz Commonwealtha, te skupnosti bivših britanskih kolonij, ki so tudi po doseženi samostojnosti ohranile medsebojno povezavo, ki temelji na gospodarskih, pa tudi najširših političnih skupnih interesih. Gospodarsko plat te velike skupnosti, ki združuje 670 milijonov ljudi na vseh kontinentih in različnih barv, predstavlja »Cona funta šterlinga«. Praktično pomeni, da je z gotovimi tehničnimi omejitvami, ki jih tukaj ne moremo razlagati, funt šterling skupni denar te skupnosti ter da v okviru te skupnosti tudi blago v glavnem svobodno kroži. Pač pa je navzven cona funta podobna trdnjavi, ki jo obdaja močni obrambni zid. Sestoji se ta iz takozvanega sistema preferenčnih carin. Njegovo bistvo je v tem, da se za isto blago, ki prihaja v države Commonwealtha, plačuje različna carina: ako izvira iz kake druge dežele Commonwealtha oz. cone funta, je carina nizka, ako pa prihaja od »zunaj« pa je visoka.

Povod za sedanjo »sodno razpravo« proti Južni Afriki v Londonu je dal sklep parlamenta v Pretoriji, da ta država, ki je doslej imela za svojega državnega poglavarja angleškega kralja oz. sedaj kraljico, postane republika. Skratka spremenila je svojo državno obliko in v tem primeru bi po običajnih pravilih, ki veljajo za Commonwealth (ta sploh nima pisanih zakonov), morala znova zaprositi za sprejem. In samo en nasprotni glas bi lahko pomenil odklonitev.

Obe strani sta se trudili, da preprečita to, kar se je končno le zgodilo. Nekaj časa je že gledalo, da se bo McMillanu, ki kot britanski ministrski predsednik predseduje tem konferencam, posrečilo najti neko kompromisno formulo. Toda ko so se odporu črnskih držav iz Afrike, posebno Ghanu, in Indije ter Pakistana, ki niso mogle molčati spricho južnoafriške politike proti tamošnjim črncem, pridružili nato celo predsedniki nekaterih popolnoma belih držav, kot Kanade in Avstralije, je postal položaj za Werwoerda nevtralen in zato je vzel klobuk ter odšel še pred formalno ob-sodbo.

V Južni Afriki živi namreč tri milijone belcev evropskega porekla, ki imajo privilegirani položaj proti 9,6 milijonov črncev ter poldrugemu milijonu mešanecv, ter pol milijona Azijcev, povečini Indijcev. Belci so povečini potomci holandskih kmetov, »Burov« nazvanih. Ti so že od 17. stoletja naprej naseljevali na rodovitnih planjavah na južni konici afriške celine. Kasneje so jih novejši angleški priseljenci potisnili iz »Kapske kolonije« ob Rtu dobre nade v notranjost dežele. Tam so si ustvarili dve državi Oranje in Transvaal. V znameniti »burski vojni« so ob prelomu stoletja Angleži premagali Bure ter jih prisilili da stopijo v »Dominion Južno Afriko« pod angleško vladarsko krono. Takrat je vsa Evropa simpatizirala z Buri. Toda z zmago parlamentarne demokracije, ki je seveda veljala ondi samo za belce, so zaradi svojega števila v novem dominionu dobili premoč Buri in ko je dominion postal povsem samostojen v teku preobrazbe britanskega imperija, so Buri, ki so pretežno pristaši »Nacionalne stranke« (katere sedanji šef je dr. Werwoerd)

zadobili vso oblast. Južna Afrika je zelo bogata država: polovico vsega zlata na svetu prihaja iz južnoafriških rudnikov, nadalje spada ta dežela med največje proizvajalce diamantov, urana ter drugih kovin. Drugi važnejši pridelki so koruza, bombaž, volna, tobak, žito, živina itd.

In kljub temu so v Londonu zbrani ministri Commonwealtha pustili dr. Werwoerda oditi? Pač dokaz, da postaja Afrika in Azija ter njena ljudstva vedno pomembnejša v mednarodni politiki.

Za Južno Afriko pomenja izstop iz Commonwealtha izolacijo v mednarodni politiki, posebno pa pred Združenimi narodi, ki bo težko obremenjevala položaj te države v mednarodnem občestvu tako dolgo, dokler sama ne reši svojega vprašanja sožitja med različnimi rasami. Ako ne bi v istem času ves svet moral gledati z grozo in začudenjem, kaj pomeni dati vso svobodo in oblast nepripravljenim zamorcem, kot se je to zgodilo v Kongu, bi pa bil položaj Južne Afrike brez dvoma še mnogo težji.

Francija se hoče znebiti svoje kolonialne hipoteke

Na severu afriškega kontinenta pa vedno bolj narašča upanje, da bo nad 6 in pol let trajačaja vojna med Francozi in arabskimi domačini končala kmalu za premirjem. Državni poglavar sosednjega Tunisa, Burgiba, je bil pred kratkim pri francoskem državnem predsedniku de Gaulleu ter uravnal pot za direktno pogajanja med francosko vlado in vodstvom upornikov, ki se samo imenuje kot »alžirsko vlado v pregnanstvu«. Tako bo ta vojna, ki je vsak dan stala Francijo milijone ter vezala ondi pol milijona najboljših francoskih čet, ki pa niso mogle nikdar doseči kakega odločilnega uspeha proti upornikom v hribih, končala s kompromisom. Ta bo pravzaprav zmaga upornikov, kajti kljub zagotovilom za dobri milijon Francozov, ki žive v Alžiru, bo vlada prej ali slej prešla v roke večine 8 milijonov domačinov. Poleg problema kaj storiti z v Alžiru naseljenimi Francozi pa bo najteže rešiti vprašanje saharškega petroleja, kajti večina puščave Sahare, pod katere peskom je pravo podzemsko petrolejsko morje, pripada Alžiru. Puščavskega peska Francija sicer ne rabi, pač pa petrolej. Toda ako bosta obe strani pametni, se bosta zmenili, kako bi v oboje-

stransko korist črpali petrolej, namesto da bi prelivali še naprej kri. Zavezniki Francije, predvsem Združene države, že nestrpno čakajo na konec vojne v Alžiru, kajti zaradi spora Francije z Arabci so tudi oni prišli v slabo luč pri mladih afriških in azijskih narodih.

V Kongu negotovost

Po konferenci v Tananarive na otoku Madagaskarju so se kongožanski politiki Kasavubu, Čombe in Kalonji vrnili nazaj v domovino, da izvedejo sklenjeni sporazum o preosnovi Konga v »zvezo držav«, katere bi pa naj združeval posebni »koordinacijski odbor kot najvišji vodstveni organ te državne zveze. Zaenkrat pa je sporazum kongožanskih politikov le še na papirju in njihovo zavezništvo temelji v glavnem na strahu pred skupnim sovražnikom, Lumumbovim naslednikom Gizengo. Potem ko so se ob zmagovitem napredovanju njegovih čet nenadoma pojavile vesti, da so ga njegovi lastni pomagači odstranili, ker se jim je zahotelo oblasti, je sporazum v Tananarivi sprte bratce v »Vzhodni provinci« središču Gizengovega tabora, spravil k pameti. Gizenga se je spet pojavil na svobodi in v uradni funkciji, njegov vojaški poveljnik Lundula, ki bi ga baje naj bil odstavil, pa mu je javno zagotovil svojo zvestobo. Nered, pobijanja, lakota in zmeda pa trajajo v Kongu naprej.

Združeni narodi so se v Kongu slabo izkazali. Napovedan je prihod novih indijskih čet in še drugih vojaških oddelkov iz drugih držav, ki bodo potem poskušali pod poveljstvom irskega generala Mec Keowna narediti v tej deželi, ki danes sliči kakemu bojišču iz tridesetletne vojne, vsaj kolikor toliko reda. Podtalno pa gre boj med Vzhodom in Zapadom tudi za ta ključni del Afrike naprej in to je glavni vzrok, za neuspeh Združenih narodov.

Vendar se pa ne Sovjetska zveza in ne Združene države nista hoteli neposredno vpreči v Kongu, kajti ameriški predsednik Kennedy je še zelo previden, Hruščev pa ima svoje težave s slabim kmetijskim gospodarstvom in tudi s preveč bojevitimi kitajskimi komunisti. Vse kaže, da mu te preglavice hromijo roke in zato tudi premoč Sovjetske zveze v raketnem orožju nad Ameriko izgublja svojo ostrino. V Združenih državah pa mrzlično delajo na tem, da Ruse na tem področju dohitijo. Minuli teden so izstrelili novo 20-tonsko raketo v vsemirje, ki se je na predvidenem kraju vrnila na zemljo.

. . . in pri nas v Avstriji

Boj za povelikonočno ministrsko jajce

Z naglimi koraki se bližajo velikonočni prazniki, ki utegnejo za marsikaterega dosedanjšega člana avstrijske vlade biti zadnji ministrski prazniki. Dne 11. aprila bo namreč sedanji zvezni kancler ing. Raab formalno odstopil in njegov že postavljeni naslednik dr. Gorbach bo prevzel predststvo vlade. Pri tem pa namerava izmenjati večino dosedanjih ministrov, kajti želi si novih sodelavcev. Borba je ostra, kajti ministrsko povelikonočno jajce je veliko zares in se spleča zanj pomujati.

Začela se je običajna borba med različni interesnimi skupinami v Ljudski stranki. To borbo pospešuje »zvezna« struktura te stranke, ki sestoji iz treh zvez ali »Bundov« (gospodarskega, kmetijskega in delavsko-naravnostnega), zgrajenih na pretežno lastnih interesih. Gorbach je minuli teden sklical na Dunaj deželne glavarje in se z njimi posvetoval o sestavi nove vlade. Izgleda, da hoče odslej dajati »deželnim knezom« več besede pri soodločanju glede državne politike. Izgleda, da sta zasledaj gotova svojega položaja samo kmetijski minister Hartmann in prosvetni minister Drimmel, dočim se vsem osta-

lim ministrski stolčki izmikajo izpod sedala. Pa zaenkrat je še vse negotovo, tako kot muhasto pomladansko vreme teh dni.

Pri socialističnem taboru opazujejo ministrsko vrvenje v taboru OeVP z odkrito radovednostjo in škodoželjnostjo, to ne le zaradi tega, ker je medsebojno prerivanje in odpiranje med ministrskimi kandidati že samo po sebi zabavno za izven stojiče, temveč zato, ker slabi udarno moč stranke same. Vendar izgleda, da se pod odejo zunanje sloge in miru tudi v socialističnih vrstah dogaja nekaj podobnega, kajti prav možno je, da tudi socialistična stranka predajo straže pri OeVP ob spremembi vlade izkoristi za izmenjavo lastne ministrske garniture. Toda socialistična stranka je bolj »strumno« organizirana in take zadeve ostanejo omejene, kot je priznal nedavno sam socialistični tednik »Heute« na precej ozek krog vrhovnih funkcionarjev. In s tem pa menda tudi — polna demokracija? Kar pa seveda ne stoji zapisano v omenjenem listu.

Kancler Raab se je poslovil od koalicije

Minuli ponedeljek se je sestel na zadnjo predvelikonočno sejo koalicijski odbor. Obonem je bila tudi to zadnja seja te ustanove, ki dejansko vlada povojno Avstrijo, na kateri je še sodeloval ing. Raab, kajti naslednji sestanek tega dvostrankarskega odbora, v katerem mora vladati soglasje obeh strank, da moreta potem vlada in parlament sploh kaj »skleniti«, bo šele po 11. aprilu, ko ing. Raab ne bo več kancler. Obravnavali so celo vrsto zakonov in ukrepov, med drugim tudi zahtevo po povečanju odst. masčobe mleka in zahtevo državnih uradnikov po zvišanju plač. Socialisti so zahtevali pristaneč na šest socialnih zakonov, ki naj pridejo v parlament ter povezali s tem pristankom njihovo privoljenje za reformo koalicije, ki jo zahteva OeVP. O nobeni točki ni prišlo do soglasja in po praznikih se bodo pogovarjali

SLOVENC

doma in po svetu

Predavanje o slovenski književnosti v Frankfurtu

Na povabilo filozofske fakultete v Frankfurtu je v tamošnjem slavističnem seminarju predaval o novejši slovenski literaturi prof. Bratko Kreft iz Ljubljane. V svoje predavanje v nemščini je vpletel tudi nekaj prevodov slovenskih pesmi, med drugim Župančičevi »Veš, poet, svoj dolg« in »Z vlakom«. Predavanju so številni poslušalci zelo pozorno sledili. Nato je povzel besedo prof. Rammelmeyer predstojnik slavističnega inštituta ondi, ki je govoril o slavnem slovenskem jezikoslovcu Miklošiču ter o bogati tradiciji slovenske slavistične znanosti in o njenem velikem doprinosu k napredku te znanosti v Evropi.

Prof. Kreft je svoje vtise obiska v Frankfurtu v nekem ljubljanskem dnevniku opisal takole: »Slavistični seminar je v prvem nadstropju moderne kubistične stavbe z osmimi nadstropji. Še nisi prav odprl velikih vrat, ki vodijo s stopniščne veže na hodnik, že te s topljo dobrodoščico pozdravijo stari znanci: Primož Trubar, Jurij Dalmatin, Stefan Konzul, Omglasnik srbski iz leta 1594, Glagolski misal iz leta 1483 in drugi. V profesorski sobi pa zagledaš med drugim fotografijo naslovne strani Dalmatinove Biblije v naravnih velikosti. Prijetno prenesen si se nenadoma znašel v domačem svetu. . . .« Nato omenja, da so fotelji, ki so v sprejemnici inštituta bili izdelani v Kranju, kar je razbral iz ondi pritrjenega napisa — slovenščini. Prof. Rammelmeyer, ki mu teče ruščina kot materni jezik, saj je mladost preživel v Moskvi, mu je dejal, da se poleg ruščine zanima tudi za druge slovanske jezike. Slovenec Primož Trubar pa je njegov posebni ljubljencec. Asistent dr. Harder pa poučuje slovenska narečja in našo književnost. Namerava priti sam na Slovensko, da se s predmetom svojih študij približe spozna.

Goričani so se prisrčno poslovili od svojega dušebrižnika

Kot poroča goriški »Katoliški glas« je bil dosedanji kaplan pri Sv. Ignaciju v Gorici, č. g. Mirko Mazora, ki je doslej vršil službo slovenskega dušebrižnika v mestu, premeščen za župnega upravitelja v Šempolju. Ob slovesu so se mu slovenski verniki v omenjenem listu toplo zahvalili za njegovo požrtvovalno delo, ki ga je opravljal zadnjih 16 let. Gospod Mazora je bil izbozen pridigar in velik ljubitelj pesnika Gregorčiča. Č. g. Mazora je svojčas v Celovcu vodil duhovne vaje za žene in dekleta. Ob njegovem delovanju je župnija Sv. Ignacija postala nekaka centrala slovenskega verskega življenja v mestu. Posebno skrb je posvečal verski vzgoji mladine, ki jo je vsako leto pripravljala na prvo sv. obhajilo. Obonem pa naslavljajo slovenski verniki prošnjo na škofijo, da bi čimprej dobili novega kaplana ter nadaljujejo: »Ta naša prošnja je nadvse upravičena in mora najti na odgovornem mestu odmev, ki ji pritiče. Neumestno bi bilo vsako obotavljanje, saj bi le škodovalo ugledu cerkvenega predstojništva.«

Slovenski tehnik na mednarodnem kongresu

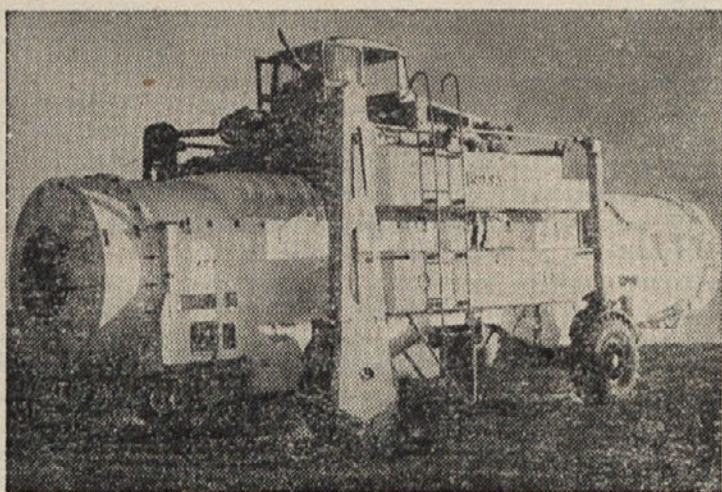
Na kongres o magnetizmu, ki je bil decembra 1960 v New Yorku, so povabili tudi Slovenca, kot edinega znanstvenika iz Kanade, dr. ing. Vojmira Bratino, s torontskega Metalurškega inštituta.

naprej. Po izgubljenih volitvah na Štajerskem so socialisti sicer postali nekoliko mehkejši, toda izgleda, da stremi njihova taktika za tem, da s spravljevim zadržanjem odgovodij neprijetne zadeve na kasneje, ko poraz ne bo tako pekoč in se bo tudi bojevitost zahtevnost OeVP nekoliko ohladila.

Boj za avtocesto ob jezeru

Pri nas na Koroškem pa je po razburjenju zaradi reakcijskih letal počil nov politični enodnevni balon. Po »neznani« poti je tukajšnje socialistično glasilo zvedelo za vsebino nekega pisma iz trgovskega ministrstva, v katerem je deželnemu cestnemu referentu ing. Truppeju naročeno, da takoj neha s projekcijskimi deli za avtomobilsko cesto (Autobahn) na odseku pri Vrbi, ker ni več denarja. Nekaj dni nato je ing. Truppe, potem ko je bil na Dunaju, to vest demencialno kot neresnično. Pridodati ministrski funkcionar pa je izjavil, da je omenjeno pismo bilo »nesporazum«. Socialistični organ je nato bil ves divji, ter običajni uvodničar, s katerim je menda sploh križ, očita Truppeju, da je na Dunaju v osebnem razgovoru z ministrom zadevo »uredil« ter govori o političnih »mahinacijah« in tudi o pomanjkanju »civilne korajže« pri visokih ministrskih funkcionarjih. Vsekakor je treba korajže za objavo vsebine pisma, v katerega je po nepojasnjenju poti dobil vpogled, toda če je to »civilna korajža«, pa je drugo vprašanje?

»Tovorna mula« za rakete. — Priprave za prevoz raket »Polaris«, s katero so oborožene ameriške atomske podmornice so skorajda prav tako komplicirane kot so te rakete, ki lahko iz morja obstreljujejo z atomskimi naboji katekrolki točkovi Sovjetske zveze. Pred kratkim je Velika Britanija dovolila ameriški vojaški mornarici podmorniško oporišče v pristanišču »Holy Loch«, kar je seveda zbudilo hudo jezo v Moskvi. Vsaka podmornica lahko vrca naenkrat 16 raket, ki letijo do 2.400 km daleč. S pomočjo posebnega vozila, ki ga zgoraj vidite, prevažajo rakete na ladje.

DR. F. SEGULA:

Ob novem slovenskem prevodu Svetega pisma

Začeto delo na priprošnje služabnika božjega Antona Martina Slomška z božjo pomočjo uspešno napreduje. Dobili smo tretjo knjigo novega slovenskega prevoda sv. pisma, ki nosi naslov »PREROŠKE KNJIGE«. Nova knjiga vsebuje kanonične knjige velikih in malih prerokov. Prve je prevedel že pokojni dr. Matija Slavič, druge pa njegov naslednik — profesor stare zaveze na ljubljanski bogoslovni fakulteti dr. Jakob Aleksič. Zunanja oprema tretje knjige je podobna prvima dvema — resna in veličastna, kakor se spodobi za sv. pismo. Ker je Sveto pismo knjiga knjig, se bomo ob njej nekoliko podrobneje ustavili.

I. Preroštvo

Knjiga prinaša poleg preroškega besedila najprej spored vseh svetopisemskih knjig s kratkimi, nato splošni uvod v preroške knjige. Sledijo veliki in mali preroki s posebnim uvodom v posamezne preroške knjige. Na koncu pa imamo še kronološki pregled stare zaveze, mere in denar, hebrejski koledar, zemljevid svetopisemskih dežel in Palestine v stari zavezi in kazala.

Stara zaveza sv. pisma doseže svoj vrhunec prav s preroštvom. To pa velja ne samo v smislu duhovne vrednosti starega zakona, ampak vsakakor tudi v pogledu priprave na novo zavezo.

Preroki so možje, katere je Bog naravnost navdajal s svojim duhom in jih tako usposabljal za duhovno poslanstvo pri izvoljenemu ljudstvu v času nevarnosti ali moralnih in verskih potreb. Postali so duhovni vodje izraelskega naroda, kakor so bili svoj čas sodniki, n. pr. Debora, Geleon, Jefte in drugi, le da so zadnji veljali za vojaške vodje in politične osvoboditelje v slučaju potrebe.

Razdelitev

Od Boga s preroškim duhom navdahnjene osebe zasledimo sicer že od vsega početka izraelskega ljudstva, prim. 1 Mojz 20, 7; 4 Mojz 11, 25—26; 5 Mojz 34, 10. Vendar začne strnjena preroška vrsta šele s Samuelom, prim. 1. knjigo kraljev, ki kakor zlata veriga veže poznejšo izraelsko zgodovino skozi šest stoletij: od 1050 do 450 pred Kr.

Po načinu izvrševanja preroškega poslanstva delimo to dolgo dobo v dve dokaj enaki obdobji. V prvih treh stoletjih — nekako do 750 pred Kr. — imamo takozvane aktivne preroke, ki visoko dvigajo svoj glas kakor n. pr. Elija, prim. 3 Kralj 17 do 4 Kralj 2, pač pa ne pišejo. V naslednjih stoletjih delujejo takozvani literarni ali klasični preroki. Imenujemo jih tudi preroke-pisatelje, ker so se njihov nauk in prerokbe ohranili v kanoničnih preroških knjigah sv. pisma. Preroke-pisatelje delimo zopet v velike in male preroke in sicer po vsebini in obsežnosti njihovih spisov.

Skupni predmet preroškega pridigovanja bodisi aktivnih bodisi literarnih prerokov bi mogli zvrstiti v sledeče skupine: 1. branili so čisti monoteizem ali vero v enega pravega Boga; 2. opozarjali so izraelski narod na svetost šeg in navad, kakor

jih je narekoval božji zakon; 3. borili so se proti socialnim neredom, posebno proti stiskanju bednih; 4. upirali so se verskemu formalizmu ali svetohlinstvu poudarjajoč notranjega duha pred zunanostjo; 5. opozarjali so posameznike in ves narod na preteče božje kazni zaradi storjenih krivic; 6. tolažili so Bogu zveste, da bo po dovršeni pokori izraelskega naroda sledila boljša bodočnost, katero so ožarjali z upanjem blagostanja in miru.

Mesija in Njegovo kraljestvo

V tolažilni ideji, ki je bolj last prerokov-pisateljev, nam prihaja naproti mogočna in vabljiva podoba potomca Davidovega, na katerem se bodo izpolnile sijajne prerokbe. On je rešenik narodov, obnovitelj vere in pravice, Kralj večnega Kraljestva miru. Imenujejo ga z različnimi imeni in naslovi: Emanuel, t. j. Bog z nami, služabnik Gospodov, korenina Davidova ali kratko David, mladika božja in slično. Samo Daniel ga imenuje Mesija. Ta naslov je pozneje postal osebni in tehnični izraz za Odrešenika, prim. Jan 1, 41.

Tako bomo lažje razumeli, zakaj apostoli v novi zavezi tako pogosto navajajo prerokbe. Hočejo namreč prepričati Jude, da je Jezus iz Nazareta obljubljeni Mesija, ki so ga napovedovali preroki. Najimennitnejša točka preroškega oznanjenja je gotovo Mesijansko Kraljestvo.

Delovanje prerokov pa ni zgolj v napovedih, kakor bi hoteli reči: »Dixi et salvavi animam meam — povedal sem in s tem rešil svojo dušo«. Beseda »prerok«, hebr. »nabi« ima veliko globlji pomen

Nadškof msgr. Bertoli, papeški nuncij (poslanik) v Franciji, je v nedeljo dne 23. februarja, bral sv. mašo v Parizu živčim Slovencem v njihovi kapeli, kjer se običajno zbirajo k nedeljski službi božji. Papežev odposlanec je med mašo pridigal v našem domačem jeziku, ki se ga je bil naučil, ko je v letih 1933 do 1938 bil v službi kot vatikanski diplomat v Beogradu ter je pogosto prihajal na obisk v Slovenijo. Prepričal se je o poštenosti in globoki vernosti našega slovenskega ljudstva. Po cerkvenem opravilu se je dalj časa držal v prijaznem razgovoru z našimi pariškimi rojaki. Na sliki vidite na levi nadškofa Bertolija, ob njem je šef slovenske katoliške misije v Franciji č. g. Cretnik, na desni dr. F. Zajdela, ko izroča nunciju podobo Brezjanske Marije.

kakor grška »pro-phetes«, po kateri je osnovan tudi slovenski izraz »pre-rok«.

»Nabi« pomeni glasnika božjega ali oznanjevalca božjih odločitev. Preroki so bili torej glasniki Jahvejevi, t. j. Boga, ki so pridigali ljudstvu, kar jim je Bog razodel ali ukazal ljudem sporočiti. Svoje pridige so vedno začeli z uvodom »ne'um Jahve« ali »vajjomer Jahve«, t. j. beseda Jahvejeva ali Jahve pravi.

Bog je torej govoril prerokom, oni pa so božjo besedo prenašali na druge ljudi. Na kak način ali po kakšni poti je prišla božja beseda do teh izvoljenih duhov, je skrivnost nadnaravne zamaknjenosti. V redkih slučajih preroki sami razodevajo to skrivnost. Opisujejo videnja, ki so jih bili vredni, prim. Iz 6; Jer 1, 11—19; Ezek 1—6, itd.

Preroška videnja ali slišanja so bila zunanja ali čutna ali pa tudi samo notranja. V vsakem slučaju pa je bil prerok prepričan, da mu je v resnici govoril Bog. Ravno to neizpodbitno prepričanje božjega poslanstva je dajalo prerokom tisto nadnaravno moč, s katero so premagali vsako oviro pri izvrševanju svoje službe, prim. Iz 50, 4—8; Jer 1, 17—19; Am 3, 7—8 in drugod.

Čestokrat je bilo treba nastopiti ne samo proti volji ljudstva ampak tudi proti volji kraljev in oblastnikov. Prerok je moral biti pripravljen, da izpriča svoje poslanstvo z lastno krvjo.

Navadno so preroki podajali božjo besedo s pridiganjem, večkrat so pa tudi javno nastopili s simboličnimi dejanji, da bi pri ljudstvu napravili globlji vtis, prim. Iz 20; Jer 13, 19; Ezek 4—5.

Živo besedo pridig so pozneje začeli zapisovati. Pisana preroška beseda pa je dobivala vedno bolj opiljeno literarno obliko in bila pogosto tudi zložena v verz. Takšen estetičen slog pisanih preroških pridig je imel to prednost, da je bil bolj privlačen in kar je še bolj važno, božja be-

sesta je v pesniški obliki veliko laže ostala v spominu. Iz tega razloga so pa preroške knjige poleg poučnih kakor n. pr. Job tudi najtežje za razumevanje v izvornem jeziku. Zelo verjetno je tudi, da se je verzom pridružila melodija. Goreči častilci prerokov so v propagandni namen lahko preroški nauk prepevali po cestah in trgih.

Ko so torej božji možje — častni naslov izključno za preroke, prim. 1 Kralj 2, 27; 3 Kralj 17, 18; 4 Kralj 4, 7 — prešli od ustnega pridigovanja na pismeno, so prejeli poseben dar božjega navdihnjenja, po katerem so njihovi spisi postali svete knjige in bili tako vredni uvrščenja med kanonične knjige sv. pisma.

To navdihnjenje se bistveno ne razlikuje od prvega. Prejme le poseben značaj, v kolikor pisana beseda prednjači pred nepisanim izročilom po točnosti, dolgotrajnosti in nespremenljivosti. Zato sv. Tomaž Akvinski govori o navdihnjenju sv. pisma skupno s preroškim darom, med tem ko cerkveni očetje pogosto imenujejo preroka kateregakoli pisatelja sv. pisma prav zato, ker je navdihnjen.

Postava in preroki

Preroštvo se dvigne vzporedno s Postavo in obenem z njo predstavlja sveto zgradbo hebrejske vere bodisi v družabni vlogi pri narodu bodisi kot pismeni spomenik v sveti knjigi ali bibliji. V svetopisemskem jeziku se torej posebno v novi zavezi vsa stara zaveza označuje le z dvojnimi imenom: »Postava in Preroki«, prim. Mt 11, 13 in Lk 24, 27.

Preroki so prejeli svoje poslanstvo naravnost od Boga in niso zato dabili nobenega odobrenja ne od civilne in ne od duhovniške oblasti. Priča, da mu je Bog govoril in da ga je Bog poslal, je bil prerok sam in njegovi besedi je bilo treba verjeti. Poroštvo, da je zares božji sel, je bil njegov čisti nauk in življenje, čisto pa tudi uresničitev napovedi.

Na meji med staro in novo zavezo sta se izraelskemu ljudstvu predstavila Janez Krstnik in Jezus iz Nazareta. Evangeljski nauk je torej neposredno nadaljevanje in krona starega preroškega izročila.

(Dalje prihodnjič)

Slovenija v publikaciji luksemburških akademikov

V slavnostni številki glasila katoliških akademikov v Luksemburgu, »Academia«, ki so jo izdali za 50-letnico obstoja svoje organizacije, je objavljena kronika njenega dela. V njej je posebno poudarjeno sodelovanje z mednarodno organizacijo katoliških dijaških študentovskih in izobraženskih društev Pax Romano. Med ilustracijami je tudi pet slik s kongresa PAX ROMANE leta 1938 v Rogaški Slatini, Ljubljani in na Bledu. Na eni strani izmed slik pride lepo do izraza znak tedanje osrednje študentske organizacije Slovenske dijaške zveze, v ozadju pa je blejski Park Hotel. Na slikah je videti več slovenskih osebnosti, med njimi pok. prof. Lamberta Ehrlicha, ki so med vojno padle kot žrtve komunistične revolucije.

FRAN ERJAVEC:

303

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Tako torej vidimo, da je izoblikoval Napoleon svoj »francoski imperij« kolikor toliko enotno, kolikor je bilo to v tako kratkih letih seveda sploh dosegljivo, do čim je pa njegov »veliki imperij« predstavljal skupino bistveno različnih političnih tvorb s še bolj raznolikimi kulturnimi in socialnimi stopnjami. Toda dve značilnosti lahko opazimo v vsem tem Napoleonovem ustvarjalnem delu: prvič, da je kazal povsod vedno večjo naklonjenost plemstvu, in drugič, da je skušal povsod smotno uveljavljati predvsem svoj znameniti državljanski zakonik, ki naj bi po dosegu končnega miru izenačil ves njegov politični sistem in ustvaril enotno evropsko civilizacijo. Ta proces se je pa nekako sam od sebe nadaljeval tudi po cesarjevem padcu vse XIX. stoletje in navzlic vsem protirevolucionarnim silam, seveda le mnogo počasneje in s številnimi izpremembami oz. pokvečenji, vendar so se končno bolj ali manj v vsej Evropi uveljavila načela, ki jih je bila izoblikovala francoska revolucija l. 1789.

Izven svojega lastnega francoskega imperija Napoleon ni poskušal vsiljevati tudi kulture, katere nekaj nositelj je bil francoski jezik, temveč je jemal v nemških in italijanskih deželah ogromno večino uradništva in županov domačinov, zaradi česar sta ostali nemščina in italijanščina povsod še tudi nadalje prevladujoča jezika v uradih in šolah. Toda že izza vsega XVIII. stol. se je bila francoščina tako uveljavila na vseh dvonih in v vsej višji družbi, a sedaj seveda še v uradih najvišjih uradnikov, da bi postala nedvomno brez slehernega pritiska sama po sebi tudi jezik evropske enotnosti in bi se

po njem tudi utrjevala enotna klasična kultura, a Pariz bi bil postal svetovna politična in kulturna prestolnica. A proti tem visokim ciljem, nekaki dediščini prostovoljnega XVIII. stol., so se že za časa francoske oblasti postavile svojstvene duhovne težnje posameznih narodov, ki jih je bila sprožila romantika in ki so pomejnale zanikanje take enotnosti.

Na zunaj se je izražala ta evropska enotnost v tej dobi zlasti v gospodarskem boju z Anglijo (v celinski zapor), ki je prisiljeval Evropo, da je živela ob svojem. V deželah, kjer se je izvajala blokada kolikor toliko strogo, je ta skoro uničila obmorska mesta (v Trstu je n. pr. padel v letih 1807—1812 pomorski promet od 5000 ladij z 208.000 tonami na 2600 ladij s 60.000 tonami). Blokada je povzročala zato hudo odpor med pomorščaki in med delom velikih trgovcev ter bank, toda večina industrije je bila z njo prav zadovoljna, ker ji je izločila hudo angleško konkurenco, čeprav je imela večkrat velike težave z dobavljanjem surovin. Ravno ta blokada je tedaj tudi bistveno pripomogla k naglemu dvigu zapadnoevropske industrije, ustvarjala s tem nekako skupno celinsko fronto proti angleški industriji in jako pospešila tudi napredek prometnih povezav med evropskimi državami (n. pr. cestnih zvez Balkana preko Ilirije in severne Italije s Francijo).

Na drugi strani je pa ves ta Napoleonov gospodarsko-politični sistem tudi nasilno razbijal mnoge dotanje gospodarske povezave (Ilirijo je n. pr. odtrgal od vzhodnih slovenskih, alpskih in ogrskih dežel), ker se je mnogo premalo oziral na nujne gospodarske potrebe celo svojih lastnih zaveznikov, imajoč pred očmi predvsem le sebične francoske koristi. V hude težave pa so prišle predvsem vse vzhodne, izrazito kmetijske dežele, ki so izgubile svoj edini angleški trg, a vse so trpele zaradi jako občutnega zmanjšanja carinskih dohodkov. Ravno vsi ti oziri so potem Napoleona tudi prisiljevali,

da je moral že sam izdajati številne izjemne dovolilnice za promet z Anglijo, a nekatere dežele z Rusijo na čelu so se končno celo odkrito uprle celinski zapor. Velika celinska gospodarska skupnost bi bila ustvarljiva le na dolgo roko, a glavni pogoj zanjo bi morala biti ustvaritev carinskega sistema, ki bi upošteval življenjske potrebe vseh dežel in ne le Francije ter — vojaška uklopitev Rusije.

Sploh so vse veličastne Napoleonove zamisli zavisele prvenstveno od tega, da si ukloni še Rusijo. Glede na to je že nekako od l. 1810 dalje osredotočal vsa svoja razmišljanja predvsem okoli pohoda na Rusijo, podrobno izvedbe svojih univerzalnih načrtov pa odlagal za čas po zmagi nad njo. Pred očmi mu je lebdelo razbitje Rusije na več podložnih mu kneževin, reorganizacija srednje Evrope in Nemčije, vzpostavitev Poljske, dokončna podreditev Prenejskega polotoka in končno še osvojitve Carigrada. S tem bi nekako obnovil staroveški rimski imperij v novi obliki in s prestolicami v Parizu, Rimu in Carigradu, v zvezi s tem si pa tudi popolnoma uslužil papeža.

Nobenega dvoma ni, da so ti njegovi visoki cilji nehoté tudi močno pospeševali oblikovanje narodne misli, zlasti v Italiji, v Nemčiji in celo pri Jugoslovanih, čeprav so imele vse njegove zamisli izrazito univerzalni in ne narodnostni značaj. Nastajanje narodne misli so pospeševala že sama njegova združevanja majhnih pokrajinskih političnih drobcev v večje enote, ukinitve posebnih pravic fevdalcev, upravna centralizacija, državljanska enakost, enotnost notranjih trgov in verska svoboda. On sam ni imel mnogo smisla za razvoj narodnostnih individualnosti, toda veliki državniki in reformatorji vedno nehoté sprožijo tudi sile in pretrese, ki jih niti ne predvidevajo, in ravno te prebujene nacionalne sile so postale hitro tudi najnevarnejše nasprotnice njegovih imperialističnih in univerzalnih zamisli. (Dalje)

CELOVEC

(Pomladanska pasja zapora)

Kot vsako leto, je tudi letos mestni magistrat odredil pasjo zaporo, ki bo trajala od 21. marca do 15. junija. V tem času morajo posestniki psov izven zazidanega mestnega področja imeti podnevi in ponoči svoje pse v zgradbah, ali na verigi, oziroma jih voditi na vrvi. Pse v zazidanem mestnem področju je pa treba tako držati, da ne bodo mogli ogražati divjačine. Psi policije, splepcev in lovcev, v kolikor so »v službi« in je to moč spoznati, so izvzeti od gornjih predpisov. Prestopki so kaznivi z denarnimi kaznimi do 6.000 šil, ali zaporno kaznijo do šest tednov.

SELE

(Dve nesreči v enem dnevu v bregovih Košute)

Minulo soboto ob štirih popoldne si je pri smučanju zlomil obe nogi pod kolonom 32-letni nastavljenec Viktor Rebernik iz Celovca. Gradbeni tehnik Walter Petek, ki je hotel nesrečo javiti v Selah, je pri vožnji na strmini tako nesrečno padel, da si je tudi zlomil desno nogo. Oba ponesrečenca so potem vojaki z velikimi težavami spravili do Sel, od koder jih je potem reševalna služba odpeljala v Celovec.

LOČE POD JEPO

(Sv. misijon, lep farni praznik)

Pred kratkim smo pri nas imeli sv. misijon. Čas je bil zelo primerno izbran in tudi krasno vreme je doprineslo svoje, da je bila lepa in prostrana loška cerkev vsak dan polna vernikov. Med sv. misijonom se je versko življenje v fari izredno razgibalo, tako da je vsak nov dan pomenil nov praznik. Častita gospoda misijonarja sta pa tudi znala krščanske nauke lepo in prepričljivo podajati ter sta si osvojila srca vseh navzočih. Glas o njihovih pridigah

Iz sodne dvorane

(Če trudni vojščak noče nositi kovčka)

Krepki mladenič Konrad je odslužil svoj vojaški rok, ki se mu — kljub sorazmerni kratki dobi v veljavi pri nas v Avstriji — vendarle zdel hudo predolg. Niti svojih reči ni utegnil spraviti domov, ampak je vse tako uredil, da sta se takoj po svojem prihodu v domači kraj dobila z izvoljenko ljubečega srca v gostilni, kamor je prišel kar s svojim kovčkom. Nevesta Greti pa nekaj dá na svoje dobro ime, zato se ni hotela podati sama v gostilno — to se za čednostno dekle ne spodobi — ampak je naprosila za spremstvo uslužnega stanovskega sosedu Sieghardu. Svidenje med obema zaljubljenca je bilo tako, kot so pač običajna taka srečanja. Se razume, da pa tudi Sieghard ni prišel prekratko pri jedači in pijači. Toda, ko so odhajali skupno iz gostilne, je odsluženi junak postal tako »truden«, da ni več mogel nositi sam kovčka. Izročil ga je uslužnemu Sieghardu. Sam pa je neobtežen šel po svojih potih s svojo izvoljenko...

Medpotoma se je pa tudi Sieghardu kovček zadel pretežak in skrtil ga je za prvi grm, češ od tam ga bo lahko jutri, ko se bo trudni junak spočil, že sam lahko odnesel naprej.

Drugi dan sta se oba prijatelja dobila in podala h grmovju. Kovček je bil še tam, toda prerezan in iz njega je marsikaj izginilo. Trudni Konrad je sedaj postal nenadoma energičen in zadevo prijavil oblastni. Tako se je uslužni Sieghard sedaj moral zagovarjati pred sodnikom v Beljaku. Pridušal se je: »Gospod sodnik, vem, da mi ne boste verjeli, toda resnica je, da jaz nisem mičesar ukradel iz kovčka!« Sodnik mu res ni venjel, kajti Sieghard je bil že dvakrat predkaznovan zaradi tatvine. Kljub temu ga je oprostil, po starem reku latinskih juristov: In dubio pro reo (V dvomu je razsoditi v prid obtožencu.) Dokazov ni bilo in ker je kovček ležal zunaj, bi ga lahko, izpraznil tudi kdo drugi. »Trudni junak Konrad bo pa vedel, da naj ne zaupa spremljevalcem svoje izvoljenke.

Varuh postave — zvodnik

Pred sodiščem v Beljaku je pred nekaj dnevi bil zaključen kazenski proces, ki je kar ves dan zoposloval sodišče. Izreden je bil glavni obtoženc, bivši policijski uradnik Walter Thume, izredno veliko pa je bilo tudi soobtožencev, namreč trinajst. Nesrečna številka — in prav številke so bile Thumi prinesle nesrečo. Poleg svoje službe je namreč izvrševal tudi gostilničarsko obrt v »Espresso« v beljaški okolici, ki ga

Pri nas na Koroškem

pa je segel celo preko moj fare! Uspeh misijona je bil nadvse zadovoljiv. Ob koncu se je domači g. župnik v imenu faranov iskreno zahvalil misijonarjema za njun apostolski trud. Upajmo, da so njune besede padle na rodovitna tla in da bodo rodile trajne sadove, da bi med našimi farani vladalo več pravega razumevanja in ljubezni. Tako smemo upati tudi, da se bo v naši fari tudi glede sožitja obeh narodov kaj izboljšalo v duhu zaključne misijonske pesmi »Povsod Boga, ki je naš oče...« Zapel jo je naš pevski zbor, ki ga vodi naš dolgoletni cerkovnik in ga je spravil na lepo višino.

ŽELEZNA KAPLA
(Zahvala)

Vsem sosedom v Kapli in v Dobu, ki so rajno Petrovo mamo Ivano Messner v njeni dolgi bolezi obiskovali in ji stregli, izrekamo priskočno zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo mil. gosp. kanoniku Zechnerju za ganljive besede ob grobu. Enako preč. gospodoma dekanoma iz Dobre ves. in Šmihela za pogrebni sprevod. Prav tako tudi številnim preč. gospodom duhovnikom, cerkvenim pevcem, pogrebcom in žalnim gostom od blizu in daleč, ki so spremljali rajno na njeni zadnji zemeljski poti v Nončo ves in zanjo molili.

Petrova družina v Dobu
v imenu vseh sorodnikov.

tisoč šil. Tudi zapitek ni bil malenkosten: 15 steklenic sekta, 1 steklenica whiskyja poleg ustrezne jedače. Obtoženc je navaljal k igri tudi mladoletne. Ker obtožencu niso mogli dokazati stalnega obrtnega hazardiranja, je bil obsojen na 5000 šil kazni, prvi soobtoženc na 700 šil., ostali pa na 300 šil. kazni. V obrazložitvi je sodnik dejal, da sta poklic čuvarja postave in krčmarja težko združljiva, kot kaže tudi ta slučaj.

Priprava mladine za Združene narode

Minulo soboto je bil v slavnostni dvorani celovškega magistrata vsakoletni govorniški natečaj koroške sekcije Avstrijske lige za Združene narode. Predsednik, dv. svetnik Colerus-Geldern, je med navzočimi slavnostnimi gosti mogel pozdraviti deželnega glavarja F. Wedeniga in mestnega župana Aussenwinklerja. Deželni glavar je v svojem govoru poudaril posebni pomen delovanja Lige Združenih narodov, ki leži v tem, da tudi mladino seznanja z življenjem drugih narodov ter jo tako pripravlja za sožitje in medsebojno razumevanje. Nato so mladi govorniki pokazali svoje znanje in posebna žirija je izbrala zmagovalce. So to Achim Weber, Josef Murer in Alfred Köchl. Oni bodo kot predstavniki Koroške nastopili na zveznem tekmovanju na televiziji na Dunaju.

Kot je na tiskovni konferenci izjavil tajnik Lige prof. Pluk, se je za natečaj javilo 150 mladih ljudi in potrebno je bilo veliko organizacijskega dela in predtekom. Naslovi govorov so bili naslednji: Posameznik in skupnost, Skupnost ali množica, Skupnost Združenih narodov.

Aprilsko vreme že v marcu

Od sobote na nedeljo smo na Koroškem doživeli padec temperature za 15 stopinj. Po izredno mili zgodnji pomladi, katere smo očitno se že prežgodaj veselili, je minulo nedeljo zajel deželo mraz in z oblačnega neba so začele naletavati goste snežinke. Celovec se je v pičlih urah spremenil iz »prašnega mesta« v mesto snežne brozge. V dolini sneg ni trajal več kot nekaj ur, pač pa je v gorah nagla sprememba povzročila nevarnost plazov. V Karavanah je zapadlo 50–60 cm snega. Uradno vremensko poročilo za ta čas pa se je glasilo: »Suhe ceste, nebo brez oblakov in vedro.«

Mladina piše

IZ DNEVNIKA NAŠIH DEKLET:

Piše Gotthardt Rozalija iz Kmetijsko gospodinjске šole v St. Jakobu v Rožu:

Prosti pomenki.

Konec pouka in jutranjih dolžnosti, prosti čas.

Vse drvi iz učilnice in kuhinje na hodnike. Že tiščita tu in tam dve sošolki glave skupaj in se pomenkujeta. O čem govorita, ni za vse. To so mladostne sanje.

Na zunaj ju ne ločiš od drugih, a govorica ju izdaja, da sta Ziljanki. Ker ziljskega narečja ne zna vsakdo, naj pojasnim, kaj se pogovarjata.

Nežika toži svoji prijateljici, da se ji je jelo tožiti po domu, po materi in po kinu. Kar je pa najhuje, je to, da danes ni prejela od svojega ženina pričakovanega pisma.

Drugo dekle ima svoje skrbi. Zdi se ji, da nalagajo v gospodinjjski šoli preveč učenja, tako da ona s svojo pametjo ne more slediti.

Take in podobne težave slišiš v prostem času med našimi dekleti. Največkrat pa pripoveduje vsaka, kako je pri njih doma lepo.

Često pa sedimo vse v učilnici pri ročnem delu. Tedaj se vsaka najrajši s seboj pogovarja. Tedaj je vse tiho, le ura tikata. To mi je prijetnejše kot orkester. Misli nam romajo v bodočnost. Pa nas zbudi čut dolžnosti: To in to bo še treba ponoviti. Jutri nas bo učiteljica spraševala hra-

noslovje. In o naših pisateljih in pesnikih bomo morale kaj znati. Marsikaj smo že skupno brale iz naše književnosti. Zanimamo nas »Naš tednik - Kronika« in mesečnik »Vera in dom«. Cerkevnege lista »Nedelja« tudi ne prezremo. Čtiva je na pretek, le časa za branje manjka.

Mnenje mladeniča:

Kakšen naj bo moj dom?

Ko se bom poročil, si bom obnovil dom. Stavba je sama na sebi še dovolj trdna, popraviti je treba samo notranje prostore. Najvažnejša je kuhinja. Tu dela in gara dan za dnevom žena. Zato jo je treba, v kolikor je mogoče, praktično urediti. V njej naj bo vodna naprava, električna luč in še marsikatero potrebne reči. Biti mora tudi dovolj svetla in lahko čistljiva. Prav je, da ni pretesna. Lahko bi se zgodilo, da bi se spotikal ob nastavljenih predmetih. Shramba naj bo od kuhinje lahko dosegljiva. Sobe si želim prijazne in priskrbe. Opremo mora prešinjati kmečki duh. Na stenah seveda ne sme manjkati križa in svetlih slik. V oglu sobe naj stoji peč, kjer se bo pozimi marsikdo lahko segrel. Tla bi pustil narediti iz lesa, ker so najlepša in najtoplejša.

Dom naj bi dal družinskim članom to, da bi radi bivali in se dobro počutili v njem.

Blažič Rok

URADNE URE

Pisarna Narodnega sveta koroških Slovencev, Krščanske kulturne zveze ter Kmečke gospodarske zveze je odprta vsak dan razen sobote od osmih do pol ene. Uradne ure predsednika Narodnega sveta so vsak četrtek od 10. do 12. ure.

Naše prireditve

RADISE

Slovensko prosvetno društvo na Radišah vabi na pretresljivo igro

PODRTI KRIŽ,

ki jo priredi v nedeljo, dne 26. marca 1961 ob 2. uri popoldne v dvorani pri cerkvi.

Dekle piše prijateljici v tujini

Tiho in nevidno je prišla pomlad, ki se je vsak tako veselil. Mati zemlja je odložila svoj težki zimski plašč in se ogrnila v pestrega in prazničnega, pomladanskega. V naših mirnih gozdovih so se zaslišale prve melodije. Topli božajoči sončni žarki so prebudili prve znanilke pomladi.

Vsa prebujajoča se narava se tako vneto pripravlja na praznik Vstajenja Gospodovega. Zamisli se z menoj, prijateljica, kakšno veselje nam ta praznik prinaša v slovenskem obhajanju skrivnosti zmage nad smrtjo. Kristus bo vstal!

Tudi mi se moramo pripraviti, da bodo naše duše deležne zmagoslavja, ki ga nam prinaša velikonočno jutro. Vstanimo torej z Njim k novemu življenju za naše krščanske ideale, ki nam bodo zagotovili tudi srečno bodočnost!

Ta praznik mora biti za nas vse najlepša slovesnost v letu. Utrdi naj v nas zavest, da smo vsi narodi ena družina in da se moramo vsak na svojem mestu truditi za povezanost v ljubezni Jezusovi, ki je za nas vse trpel, umrl in veličastno zmagal pekel. V skrivnosti evharistične navzočnosti biva z nami povsod, kjer koli mu je revni rod postavil svetišče, četudi skromno in skrito med ponosnimi modernimi zgradbami. V takem razpoloženju upam, bodo velikonočni prazniki obema zares lepi in veseli, čeprav si Ti tako daleč od doma.

Spomnile se bova zlasti onih naših vrstnic, ki so kot Ti po svetu radi potrebnega zasluzka, da jih tujina ne odtuji Bogu, narodu in domovini.

Anica M.

Na veliki petek ob 3. uri —
spominška minuta

Herr Jesus, sosehr
hast Du mich ge-
liebt + ich war
Dir dlozes größte
Opfer wert + als
Dank dafür will
ich die Opfer
meines Lebens
mutig fragen.

Karfreitag 15^h

Kot vsako leto se tudi letos pridružujemo akciji Katoliške delavske mladine Avstrije, ki nas poziva k spominski minuti na veliki petek ob 3. uri popoldne. Spominimo se na smrt Sina človekovega, ki je zato umrl na križu, da nas vse odreši. Letos bodo spominška minuto obhajali v 95 deželah sveta. Tako bomo vsi katoličani, bodisi v družinah, bodisi v tovarni ali drugih delovnih mestih, duhovno združeni v Njem, ki se je za nas vse žrtvoval.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 27. 3.: 14.00 Poročila, objave. Pregled spreda. Zvočni obzornik. Hišna imena v okoliših nekdanje humberške graščine. 18.00 Poje Slovenski oktet. — TOREK, 28. 3.: 14.00 Poročila, objave. Mirko Javornik: Balada o cigaretah. — SREDA, 29. 3.: 14.00 Poročila, objave. Za ženo in dekle. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 30. 3.: 14.00 Poročila, objave. Kramljanje o velikonočnih jedeh med Slovenci. (Dr. Niko Kuret). — PETEK, 31. 3.: 13.20 „O, glava s trnjem kronana...“ (Poje selski pevski zbor). — SOBOTA, 1. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca. — NEDELJA, 2. 4.: Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Pismo fantom:

Polni ste življenja

V dosedanjih pismih, dragi fantje, sem vam pokazal brez olupšavanja in ovinkov življenje mladostnikov in vas opozarjal prav prijateljsko pred pogubnimi nevarnostmi, v katere mlad fant hitro zabrede, če ni dovolj previden, čuječ in pošten. Ob teh razmišljanjih ste gotovo sklenili: Nikdar po tej poti, čeprav je večkrat tako vabljivo...!

Toda samo skleniti še daleč ne zadostuje; saj pravijo, da je tudi pot do pekla potlakovana s samimi dobrimi sklepi.

DVE DUŠI V TELESU

Morda marsikateri med vami zavida svojega tovariša, ki ima tako mirno naravo in se mu ni treba toliko bojevati s strastmi; pri njem gre vse gladko po začrtani poti, dočim morate vi bojevati tako težke boje. Toda bodite zadovoljni; saj kjer ni močnega motorja, tam tudi ni krepkega delovanja. Ljudem te vrste so cilji precej nizko postavljeni. Vse drugačni so fantje, v katerih življenje kipi. Ti so zmožni doprinašati s svojim delom in s svojo energijo velika dela. Oni nosijo v sebi neprecenljiv zaklad; odločilno je le, kam usmerijo te svoje sile.

Vsi veliki ljudje, ki so v življenju kaj pomembnega storili, so bili močne in razbore narave. Enako beremo tudi v življenju mnogih velikih svetnikov. Tudi v njih so se močne nižje sile javljale in jim dajale mnogo opravka.

KAKOR HUDOURNIK

Niža narava se vedno trudi v človeku za nadoblast, kar nujno izkiva srdit boj z višjo, duhovno naravo. V boju pa sile rastejo, odpornost se krepi. Čim pogostejši in silnejši so boji, tem bolj se krepi volja in rastejo moči. Duh se okrepi in navadi, da zmaga nad telesnostjo. Ponosna samozavest spodbuja k novim zmagam.

Zato se, fantje, nikar ne plašite, če se pretaka po vaših žilah vroča kri in ne limonada! Naj vam bo to v ponos in vam vlija moško zavest, da vas čaka v življenju častna naloga.

Z vami je kakor s hudournikom, ko neukročen dryi s planine preko rodne zemlje. Zanikni gospodar bo gledal, kako mu drveči potok trga njive in na travnike znaša gramoz. Vzdihoval bo onemoglo in morda preklinjal deroč hudournik. — Če pa bi gospodar bil na svojem mestu, bi divjo silo hudournika izrabil v svoj prid. Uklenil bi ga v ozko, globoko strugo, postavil mu močne jezove, nato pa zgradil mlin in žago, ki bi mu nosila lepe denarce. In vsi oni, ki stanujejo spodaj, ob mirnih vodah, bi vozili k njemu v mlin in na žago.

Zahvalite, fantje, Boga za burno naravo. Toda ne prepustite ji gospodstva nad seboj! Bodite pripravljeni na hud in dolg boj. Nagnjenje, ki vam je vrojeno, ni kakor nadležna muha, ki jo z zamahom preženete. Narava je pač trajna dediščina, ki jo nosite s seboj, orodje vaše duše, ki se ne da odložiti kakor obleka.

ČASTNA ZMAGA

Mladostne sile v naravi fanta so večkrat nepomirljive. Telesnost si neprestano prizadeva, da bi tudi našo voljo pridobila zase.

Na pomoč ji pride še cela vrsta pomagateljev, ki skušajo s silo ali z zvijačo vdreti v dušo. Knjige, slike, časopisi, kino, televizija in gledališče s svojim posvetnjaštvom vas na vsakem koraku zasledujejo kot zajedalcji. Posebno izvrstno ji služi alkohol, ki zamegli duha in razburka strasti, da človek ni več gospodar samega sebe. Opolzke šale in dvomljive opazke tovarišev, ki so že v njegovi službi, naj vas zmedejo, da čimprej klonete. Prepričevalni izreki brezvestnih laži-izobražencev, mogoče celo zdravnikov, naj vas prepričajo, da je pošteno življenje nemogoče, nenaravno ali naravnost zdravju škodljivo.

Morda stojiš, dragi fant, sam sredi pokvarjene družbe kakor otok sredi močvirnega blata. Vse drugo okrog tebe ima za vodilo življenja uživanje. Naslajaj se, prijatelj, na radostih življenja, ti kličejo, ne odklanjaj opojne čaše, ne pusti, da ostanejo najlepše rože nepotrgane! Saj si vendar samo enkrat mlad...!

Na vse te boje moraš biti pripravljen, če storiš sklep: hočem ostati pošten. S tem si izval silovit boj, v katerem je vse, kar je na zemlji, proti tebi. Toda ne bodi plašen! Zmagali so drugi, zmagal boš tudi ti!

Še ena pasijonska igra na Koroškem

Pri naši obdelavi duhovne igre smo poročali, da je zlasti na Koroškem imela igra te vrste poseben razvoj in se je zelo tesno povezala z ljudsko-igrsko umetnostjo. Poleg Drabosnjakovega pasijona je tudi v Železni Kapli pred dawnimi časi nastala igra za postni čas. Pred 10 leti je o tem prinesel Mohorjev koledar sledeče poročilo:

Kakor v drugih krajih, n. pr. Gozdanjah, Škofji Loki in drugod, so tudi v Železni Kapli po poročilu rokopisa iz l. 1816 »nikida« igrali pasijonsko igro. Izvirni prepis rokopisa je ohranjen. Glasi se: »Komedija od Kristusovega Terpljenja, katero so nekdanj na te veliki četrtek inu na te velikonočni ponedeljek v Kapli špilali«. Častitljiv je tudi predgovor. Med drugim: »Andohtilivi ukupej zbrani poslušavci... Jest vas opominjam inu prosim use skupej, da držite se spodobnu ino pošteno per temo suetemo spominu, kar bote videli in slišali, da bote tudi doma večkrat premišluali. Premisli o gričnik, kolkokrat ti en smrtni grieh daperneseš, tolkukrat ti tuoiga Jezusa gajžlaš inu raniš... O Jezus daj nam to gnado eno brumno žiuljenje pelati... premišleuanje tvojiga terpljenja bode perneslu moj člouek tebi inu meni to večnemu žiuljenje. Amen.«

Rokopis je jezikovno zelo zanimiv in častitljiv. Med drugim prinaša tudi črtice iz pristnega domačega življenja pred par sto leti. Igra ima tri dele. Prvega so igrali na vel. četrtek predpoldne, drugega pa po-

poldne; pri tem so šli s procesijo na Kalvarijo v bližini trga pri cerkvi Device Marije v Trnju. Tretji del pa so igrali na velikonočni ponedeljek.

Pred 23 leti so v Kapli zopet uprizorili to pasijonsko igro. Pod nacizmom je bila vsaka taka uprizoritev nemogoča. Pred desetimi leti pa je farna mladina ponovno uprizorila to domačo častitljivo duhovno igro. Poročilo priznava, da je bilo mnogo truda, da je uspelo to težko delo pripraviti. V letih zadnje vojne je bila kapelska fara hudo prizadeta. Med drugimi je postala tudi večina nekdanjih igralcev pasijonske igre vojne žrtve. Tako je bilo treba na oder postaviti neizkušene in mlade igralce. Igra so uprizorili v dvoranah farnege doma na cvetno nedeljo in na velikonočni ponedeljek. K bisernemu jubileju mašništva g. prelata Valentina Podgorca pa so podali pasijonsko igro v Kolpingovi dvorani v Celovcu. Navzoči so spremljali igro s petjem dejanju primernih pesmi, tako da niso bili navzoči nemi gledalci, temveč aktivni soigralci.

Imenovani rokopis je potrdilo nekdanjega pristnega in živahnega versko-kulturnega življenja na Koroškem.

Ko bi današnja mladina iz Železne Kaple skušala svojo dragoceno dediščino poživiti in vsako leto ali vsaj v časovnih presledkih uprizarjati ta »svoj pasijon«, bi bilo zelo hvalevredno in velikega versko-kulturnega pomena.

Umetnikov model

Slikar Antonio Fonti je dolgo iskal model za sliko Brezmadežne. Slednjič ga je našel v preprosti ribiški vasi. Preprosta ribičeva hčerka Agnella je bila res taka, kakršno si je zamislil v svojem srcu za sliko Brezmadežne.

Njeni starši niso privolili takoj, da bi jo bil slikal. Ko jim je pa sveto zatrdil, da se ne bo pri svojem delu spuščal v nikako ljubavno razmerje, so pristali na njegovo prošnjo.

Slikar je dokončal zvezdni venec okrog glave Brezmadežne. Šel je k Agnellinim staršem in zaprosil, da bi mu dali hčerko za ženo. Ona sama je šele takrat zvedela za njegovo ljubezen. Ker ni prelomil obljube, ki jo je dal staršem, so mu dali svoj blagoslov.

K poroki so prišli številni prijatelji ter mu čestitali, obenem pa so ga svarili, naj se ne prenagli, ker je le preveč preprosta. Umetnik pa je vztrajal in prvi dve leti je vladala v zakonu neskaljena sreča. Bog je blagoslovil zakon; dobila sta sina.

Četrto leto je minilo in hipoma se je raznesla novica o ločitvi zakona. Fonti je prevzel vso krivdo. Vzrok ločitve je bila lepa Bianka, ki jo je tudi slikal in ki mu je duševno pomenila mnogo več kot Agnella.

Ribičeva hčerka se je vrnila k staršem ob morju in vzela s seboj svojega sina in sliko Brezmadežne, ki jo je naslikal Fonti v času njene mladostne ljubezni.

Nihče ni slišal potem več o njej.

Umetnik — samotar

Sedem let je minilo. Nekega dne se je raznesla novica, da je hišni prijatelj, ki je prihajal k Fontijevim iz ljubosumnosti ustrelil lepo Bianco. To je globoko pretreslo umetnika; kmalu po tem žalostnem dogodku je odšel iz Rima in si izbral za bivališče gore okrog znanega Monte Casino.

Zopet je preteklo dvajset let. Samotar Fonti je postal v gorah star znanec, ki je nemirno taval okrog.

Prišla je druga svetovna vojna in z njo tudi žalostna zgodba o Monte Casinu. Stari slikar je šel kljub svojim letom med branilce in po hudem napadu so ga zavlekli v oddaljeno gorsko vas, ki je ni poznal. Ko so nekega večera odpravljali ranjence in mrlične v dolino, je doživljal z materami vso bridkost.

Ena izmed njih je posebno ganila njegovo srce. Klečala je ob svojem mrtvem sinu, ki je ležal pred njo na tleh. V svoji veliki bolesti je bila kot okamenela in ni stokala ne kričala ter vila rok, kot so de-

lale druge matere. Osiveli lasje so ji padali na rame. — Pietà, tako je morala izgledati žalostna Mati božja, ko je držala Jezusa v naročju.

Slikar je spoznal, da mora še enkrat prijeti za čopič. To naj bi bilo za pokoro, če bo srečno prišel iz vojnega vrveža. Imena te žene si ni zapisal, pač pa je pozvedoval za njo. Hotel jo je prositi, da bi mu bila za model za žalostno Mater božjo.

Ljudje so mu povedali, da je vdova, ker jim ni bilo znano, da jo je mož zapustil in da je živela sama s svojim sinom. Tudi sinovo smrt je sprejela vdano v božjo voljo.

Nekoč je potrkal na njena vrata slikar-samotar. Na odziv je vstopil. Kako se je prestrašil, ko je zagledal na prednji strani sliko Brezmadežne — svojo sliko iz mladostnih dni. Spoznal je ženo, ki je stala poleg in tiho motrila. Videl je, kako jo je žalost in starost spremenila, a njena usta so molčala kot takrat, ko je klečala ob mrtvem sinu.

Slikarja se je lotila slabost. Ko je prišel k zavesti, se je ozrl v njene velike mile oči, ki so ga nekoč pritegnile — materine oči, polne žalosti, a tudi tolažbe...

Veliko odpustanje

»Antonio, ne boj se,« je rekla žena tiho in mu položila roko na ramo. »Vse to je naredila milost in usmiljenje božje. Oba sva trpela, naj bo vse za pokoro.«

Šele čez dolgo časa jo je mogel slikar vprašati, kaj jo je nagnilo, da mu je odpustila. Slaboten nasmeh se je prikazal na njenem shujšanem obrazu.

»Tonio, vedela sem že od začetka, da je Brezmadežna tudi Pietà; to se ne da ločiti. Če sem bila nekoč vredna, da sem predstavljala Brezmadežno, moram vzdržati in nositi tudi njeno žalost.«

Slikar je bil ves prevzet in ni odgovoril. Bil je umetnik, žena pa je imela globoko vero.

Doživela sta, da je bilo ime Fonti v javnosti še enkrat deležno časti in občudovanja radi presunljive slike Pietà. To je bilo zadnjikrat v življenju.

Z Agnellinim dovoljenjem je postal Antonio Fonte menih, ko je na razvalinah Monte Casina nastala redovna hiša. Vedel je, da spodaj v dolini dan za dnem molit zanj žena, ki je doživela čast, da predstavlja Brezmadežno in Pietà. Zdaj mu pomaga, da more vztrajati na poti odpovedi.

L. Verbic

Dekletom:

Nekoga pričakuje...

»Gospod Lucifer, mlado dekle hoče z vami govoriti.«

»Nimam časa, zapodi jo dol.«

»Se ne da odgnati. Pravi, da ima zelo nujno zadevo.«

»Spusti jo torej noter.«

Dekle je morda imela 18 let. Satan jo je začuden pogledal.

»Kdo si?... A te že poznam; predsi-nočnim si priromala kar naravnost s plešišča. Imenitno! Kaj hočeš?«

»Dajte mi prostor blizu vrat.«

»Čemu? Pričakuješ morda koga?, se je zaničljivo zarežal Lucifer.

Nesrečnica je nemo povsila glavo.

»Odgovori! Koga pričakuješ?«

Dekle si je z rokami zakrila obraz in obupno zavpila:

»Svojo mater!!!«

Mati je dana otroku v varstvo in za vodnico v življenje. Dekletu pa je mati dvakrat v varstvo in za vodnico; saj je vsako dekle najintimnejše povezana s svojo materjo. Mati je dekletu ogledalo in vzor in dekle pa je njeno podaljšano življenje z vsemi posebnostmi in značilnostmi. Saj mnogokrat slišimo: »Kakršna mati, taka hči.«

Blagor dekletu, če ima dobro mater! Bogata in pripravljena bo vstopila v življenje. Vsak dan njene mladosti ji bo plodna setev; ob času svojega poslanstva bo kot mlada žena in mati trosila bogato žetev.

Za dobro mater je treba biti Bogu hvaležen. Z ljubeznijo, zvestobo in vdanostjo dekleta—hčerke se zadovolji materina skromnost.

Koliko jih pa je nesrečnih, ker jim je mati zvodnica in v pogubo? Taka dekleta so med nesrečnimi najnesrečnejša...

„Opfergang einer Nonne“

(Žrtev redovnice)

Celovski Volkskino je v minulih dneh predvajal film z gornjim naslovom; zelo velika udeležba pričča, da je film prvovrsten. Izdelali so ga s sodelovanjem italijanske filmske produkcije Francozi lanske leto. Kot igralci nastopajo odlični filmski umetniki, ki so svoje težke vloge podali zelo skladno religioznemu filmu.

Zgodba filma je vzeta po romanu: »Zadnja na morišču« in se dogaja v letih grozote francoske revolucije. Leta 1789. sta vstopili v karmeličanski samostan dve novinki. Ena izmed njiju je bila mlada aristokratinja Blanche de la Force, ki je imela v sebi prirojen strah pred smrtjo. Pri vstopu je dobila redovno ime Ivana od trpljenja Jezusovega; pa tudi umirajoča predstojnica samostana je za stanovitnost Blanche darovala svojo smrt; saj so ji napovedovali viharno bodočnost.

Dogodki revolucije so se v vsej krutosti odigravali z vso naglico. Obglavljanja in preganjanje Cerkve je postalo strašno. Tudi samostan karmeličank je bil zasaden po vojaštvu, redovnice pa so bile razgnane. Še prej pa so slovesno položile četrto zaobljubo: prostovoljno mučeništvo. Zato so ostale skupaj in se tudi udeleževale prepovedanega bogoslužja.

Zbegana sestra Ivana pa je premagana od strahu zbežala k očetu, katerega so medtem že zaprli in nato usmrtili; postala je navadna služkinja, vendar ji srce ni dalo miru; saj je tudi ona položila obljubo mučeništva.

Ko so bile sestre pred ljudskim sodiščem obsojene radi »zločinov« proti republiki in ljudstvu ter so bile peljane na morišče, je tudi sestra Ivana prhitela na kraj mučeništva. V silnem trpljenju in po težkem notranjem boju je v njej končno zmagala odločitev, da se je junaško pridružila skupini sester-mučenk, ki so s pesmijo korakale na morilni oder.

Film je visoka pesem žrtve in zaupanja v Boga, ki tudi v slabotnih in omahujočih more dozoreti v junaštvo in zmago nad človeško neobgljenostjo in družabno nasilnostjo. Film je vsekakor na visoki umetniški in moralni višini ter upravičeno zasluži najboljšo oceno. Tudi na mednarodnem filmskem festivalu v Benetkah je lanske leto dobil visoko nagrado.

Položaj koroške živinoreje

Koroško kmetijstvo je izredno zainteresirano na izvozu živine

Lani smo izvozili nad 6000 glav živine in s tem močno vplivali na tržni položaj in na cene. Med to izvoženo živino pa je bilo le 325 glav plemenskega goveda, vsa ostala živina pa je bila za zakol in za pitanje.

Koroška je poleg štajerske še vedno najmočnejša avstrijska dežela glede reje volov, čeprav smo lani že močno pričeli rediti in pitati tudi bike. Ta enostranska usmerjenost proizvodnje je pogojena močno z naravnimi prilikami; v glavnem zaradi suhih pašnikov in planin, ki za vzdrževanje krav mlekaric niso primerni. Velikega pomena je zavoljo tega proizvodnja živine za nadaljnjo rejo. Ker pa se prodaja take živine v tradicionalne pokrajine nadaljne reje zaradi cen, ki ne krijejo stroškov, ne izplača in ker z izboljšanimi načini krmljenja z doma pridelano krmo in malenkostnimi dokupi močne krme sami redimo živino za izvoz, ostane vedno več te živine v deželi.

Da prilagodimo proizvodnjo željam potrošnikov, moramo seveda rešiti nekaj nadelnih vprašanj, o katerih že dalj časa razpravljajo. Velike razlike v mnenjih so predvsem glede najprimernejše vzrejne in klavne teže ter najugodnejše starosti živali. Čim težja je žival, ki jo je treba rediti, tem večja je potrošnja krme. Po drugi strani pa je krma za starejši živali cenejša kot koncentrirana krma za mlajše govedo. Tendence opitanja mladega goveda je sicer splošen pojav in je privedla že do tega, da opuščamo kastracije, torej omejujemo število opitanih volov v prid bolj mesnatih bikov. Za to pa so nam potrebne mlade živali vse bolj in bolj. Težavno je rediti mlade bike na paši, kjer so živali nemirne in se zavoljo tega le malo zredijo, razen tega pa je treba zaradi njih postavljati močnejše ograje, da ne uidejo s pašnika. Že nekaj časa na nekaterih kmetijskih obratih izvajajo skoro nekrvavo operacijo bikov, tako zvano sterilizacijo. Taki biki ohranijo videz bika, ne morejo pa več oploditi krave in so navadno tudi bolj mirni, čeprav ne tako kot normalno kastrirani voli.

Tudi glede raznih načinov krmljenja imamo še vse premalo izkušenj, da bi mogli glede teh izreči kaj bolj točno oceno ali priporočilo. Na skrajnih krilih si stojita nasproti pašno pitanje z manjšimi stroški in intenzivno pitanje v kmetijskih industrijskih obratih na poljedelskih področjih. To pa se samo s prirastkom na teži samo na sebi še ne izplača, temveč je potrebno za kritje stroškov še povišanje cene pri kilogramu za izboljšanje kakovosti, to se pravi tako zvana avdanca.

Ocenjevanje kakovosti pa je bolj kot kdaj koli zelo sporna zadeva. Kajti kar na Dunaju najbolje plačujejo, nikakor nima iste cene vselej tudi v Innsbrucku ali v Münchenu, kaj šele kje drugje. Celo na istem tugu so razlike v kakovosti po kup-

cih. Tako na primer zahteva mesar v delavskem okraju na Dunaju drugačno kakovost mesa, kot jo hoče imeti mesar v četrti, kjer stanujejo bogatejši ljudje.

Kot znano, so v Avstriji nekateri obrati po zakonu dolžni pitati govedo in sicer so to kmetijske žganjarne in kmetije, ki pridelujejo peso, če so dovolj velike. Te dolžnosti pa dandanes nihče ne smatra več za neprijetnost, kajti to pitanje ne prinaša nič manjših dohodkov, kot kaka druga proizvodna vrst v teh področjih. Veliko število kmetijskih obratov, ki imajo deloma mnogo slabše pogoje, zato prostovoljno pita in se poteguje za državno podporo, sklicujoč se na to, da je to eno redkih gospodarskih poprišč, na katerem se lahko udeležujejo tudi koroški gorski kmetje.

Rejci živine, a tudi izvozniki stalno zahtevajo, naj dosedanja kratkoročna izvozna dovoljenja zamenjajo z dovoljenji za daljšo dobo, da bodo lahko sklepali dobavne pogodbe na daljšo dobo. Pristojne oblasti pa se tej zahtevi ne upajo ugoditi, ker jih skrbi oskrba domačih trgov, dasiravno smo zaradi tega izgubili v inozemstvu že dobre odjemalce. Neugodno vpliva tudi omejevanje izvoza na gotove kategorije živine in teže. Na podlagi tozadevnih določil je dovoljeno izvažati le vole za zakol, ki so teži od 550 kg, bike za zakol, ki so teži najmanj 500 kg, dočim telic za zakol sploh ni dovoljeno izvažati, čeprav jih na domačih trgih ni mogoče prodati pod enako ugodnimi pogoji. Lažje živali morajo biti ohranjene domačim trgov kot osnova za pitovne obrate. To določilo pa se ne ozira na dejstvo, da z naraščajočim pomlajevanjem goveda za nadaljnjo rejo postanejo biki in voli tudi pod to minimalno težo že zreli na trg in da po drugi strani sta-

rega vola, ki tehta več kilogramov, ni mogoče brez pridržkov smatrati godnega za zakol. Z ozirom na potrebe domačih pitovnih obratov v splošnem volov za nadaljnjo rejo ni dovoljeno izvažati. To pa je privedlo že do tega, da predvsem na Koroškem in Štajerskem ponujajo večje število goveda za nadaljnjo rejo, a na domačih trgih ni dovolj interesentov za to. Izvoz je bil dovoljen šele po številnih intervencijah, a je ostal omejen na pingavsko, murbodensko in marijadvorskovo govedo. Ker pa je bilo odločeno, da smejo inozemski kupci kupiti to govedo šele potem, ko ni več dovolj domačih kupcev na trgu, kar je privedlo do sila neprijetnih dogodkov, so to določilo slednjič le opustili.

Zastopstvo kmetov zahteva zavoljo tega takojšnjo ukinitve vseh določil, ki omejujejo izvoz, izvzemši resnično plemensko živino, ker je prepričano, da takšna poenostavitve izvozov nikakor ne bo mogla ogroziti oskrbe domačih trgov. Oskrba domačih trgov je na vsak način zagotovljena, če ne bodo s prisilnimi ukrepi pritisnili na cene.

Ako že stalno govorimo o liberalizaciji blagovnega prometa in skušamo tej prilagoditi vso svojo zunanjo trgovino, ne gre, da bi ravno za kmetijstvo tako važne cene za živino skušali pritisniti k tlom z umetnim kopičenjem presežkov. Baš na področju živinoreje imamo vsak čas izgled, da lahko uspešno tekmujejo s svojo živino v inozemstvu. Seveda pa nihče ne ve, kako dolgo, ker je tudi v inozemstvu opaziti prizadevanja, da se s povečanjem domače proizvodnje čimbolj osamosvojijo, in ker druge države z nižjimi cenami občutno konkurirajo v še redkih evropskih državah, ki same še ne morejo kriti svojih potreb.

Kako napravimo kokošnjak?

Ravno tako kot vse druge domače živali ljubijo tudi kokoši udobno zračno, suho in svetlo bivališče. Toda na naših kmečkih dvoriščih in pri ostalih rejcih perutnine redno najdemo neprimerne kokošnjake. Kokoši spijo po govejih hlevih, nad zatohlimi svinjaki, po temnih podstrešjih in vlažnih kotih pod stopniščem. Pri tem pozabljamo, da so tudi neurejene kurnice vzrok nizke nesnosti, mnogih bolezni in zajedalcev. Pozimi in v slabem vremenu ni kokošim kokošnjak le prijetno zavetje, temveč tudi prepotrebno bivališče, v katerem se gibljejo, hranijo, presnavljajo in nesejo jajca. Vse to zahteva prostor, ki je dovolj velik, svetel, zračen in suh.

Najbolje je, če je kokošnjak samostojna stavba. Le tako bomo zanj najlažje izbrali lego, ga obrnili s pročeljem proti jugovzhodu ali jugu ter mu dali zavetje pred vetrovi in senco pred poletno pripeko. Načrtov in načinov graditve za kokošnjake je mnogo, a malo je takih, ki ustrezajo zahtevam, da so dobri in poceni.

Velikost stavbe se ravna po številu kokoši, ki jih imamo. Na en kvadratni meter računamo po štiri odrasle kokoši ali 20 do 25 piščancev v starosti 6 do 12 tednov. Ta prostor rabijo kokoši, da se v njem prosto gibajo in uživajo dovolj svetlobe.

Najbolj pripravno gradivo za kokošnjake je les, le temeljni podstavek in tla v prostoru so iz betona, opeke ali podobnega materiala, ki zadržuje vlago. Za tla so dobre tudi trde impregnirane deske nad suho gramozno podlago. Zelo praktične so montažne lesene stene, ki jih povezujejo tramovi. Zadnja stena je dvojna, ker je obrnjena proti severu in ker so navadno ob njej postavljene grede za prenočevanje. Stiki desk morajo biti zabiti z latami, vse špranje in odprtine pa zadelane, da ni prepriha. Za pokrivanje strehe uporabimo opeko, valoviti salonit ali strešno lepenko, ki pa je zaradi svoje netrpežnosti najdražja.

Važno je dovolj veliko okno. Perutnini je potrebno čim več svetlobe tudi v pro-

Šoferski kotichek

Kurja očesa ovirajo pri zaviranju. — Ogi-
bajte se mastnih jedi in alkohola. — De-
beluhi nimajo lahko.

Vrsta znanstvenikov krčevito išče idealnega vozača. »Če ga bomo našli, bomo vedeli, kako naj izgleda človek, ki absolutno obvlada moderni promet«, je izjavil italijanski sodni zdravnik dr. Adriano Cecchetto. »Idealni vozač potrebuje vsekakor idealno cesto. Teh pa je v Evropi komaj nekaj kilometrov.« Če bo izid tega proučevanja pozitiven, se bodo obrnili na avtomobilsko industrijo z željami za gotova izboljšanja. Eno pa so že dognali: Ljudje, ki imajo kurja očesa, so v povprečju za 14 odst. bolj negotovi pri upravljanju vozila kot tisti, ki jih nimajo.

To čudno trditev lahko utemelji dr. Cecchetto z naslednjim primerom: Neki vozač iz Sicilije je trpel na kurjih očesih in se je zavoljo tega navadil le rahlo in oprezno stopati na zavore. Lepega dne pa to ni zadostovalo, mož bi bil moral na križišču z vso silo pritisniti na zavore, da bi preprečil karambol. Tega pa ni bil vajen, tresnilo je in možakar se je znašel v bolnišnici. Dr. Cecchetto pravi k temu: »Ta možakar je imel še srečo. 45. dan, ki je bil njegov zadnji v bolnišnici po nesreči, so mu odstranili kurja očesa. Sedaj vozi za 14 odstotkov bolje.«

Kurjih očes torej idealni vozač ne sme imeti. Biti tudi ne sme predebel, ker ga takšna postava moti pri pazljivi vožnji. Bolje kot mladi možiki, obvladajo vozilo možiki, ki že imajo svoje izkušnje. Posluš, vonj in nekaj mačjim očem podobnega so prav tako predpogoj kot tipalni čut. Idealni vozač ne kadi in ne pokuši niti kaplje alkohola. Znanstveniki zahtevajo, naj avtomobilski industriji z zakonom prepovejo nameščati v avtomobilih vžigalnike za cigarete. Mastni obroki jedi so zdravju škodljivi, če več kot dve uri vozimo brez odmor.

Prijatelj dr. Cecchetta pa zahteva še nekaj drugega od idealnega vozača: »Popoln mora biti vozač šele, če se odpove ženski družbi v svojem avtomobilu. Kdor vozi, mora obvladati svoj temperament, kar pa v navzočnosti ženskega bitja ni možno. Ženska ne more nič za to, vendar je dejstvo, da moški postanejo nepazljivi in lahkomišelnji, če sedi poleg njih bitje nežnega spola. Posebno tašče izzivajo k hitrejšemu tempu vožnje, ker se jih hoče prestrašiti in jih s tem pripraviti do tega, da se ne bi hotele več peljati.«

sturu. Svetloba pospešuje telesno rast in presnavljanje. Kokošim nesnicam pa je še posebej potrebna zlasti v dneh, ko se zaradi slabega vremena zadržujejo v kokošnjaku. Okenska površina mora obsegati vsaj eno šestino površine tal kokošnjaka.

V steni pod oknom ali na drugem pripravnem mestu je 30 cm visoka in 25 cm široka izpustna lina. Od notranje strani napravimo vratca ali enostavno zaporno desko. Ena lina zadostuje za 50 kokoši. Za dober zrak skrbi preprost zračnik, ki dovaja svež zrak izpod strešnega napušča skozi odprtino v stropu. Slab zrak odhaja skozi okence v stranski steni pod slemenom.

O postavljanju opreme v kokošnjaku imamo preizkušene mere in vzorce. Ob zadnji steni kokošnjaka naredimo kokošim prenočišče. 80 cm nad podom je pod vsemi gredami čistilna deska ali mreža, ki prestreza odpadke. Desko posujemo z žaganjem, pepelom ali peskom, da je čiščenje čim bolj olajšano. 30 cm nad desko je obšen z žico na strop okvir z gredami, ki je pritrjen na steno le toliko, da ne niha. Grede za prenočevanje so narejene iz lesenih, 5 do 6 cm debelih lat z zaokroženima zgornjima robovoma. 5 do 6 kokoši potrebuje en meter dolgo gredo. Med gredami je pa po 35 cm presledka, zadnja pa mora biti 25 cm oddaljena od stene.

Električne krušne peči, pralne stroje na ročni in motorni pogon, molzne stroje in stroje za posnemanje mleka, štedilnike ALFA, sobne peči vseh velikosti, kotle za kuhanje perila, gospodarske stroje vseh vrst, šivalne stroje, kolesa in vse nadomestne dele boste kupili vedno najceneje v trgovini

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Na željo ugodni plačilni pogoji! Ceniki zastoj!

ZA GOSPODINJE:

Gospodinjsko delo in roke

Gospodinja opravlja dnevna dela, ki več ali manj poškodujejo roke. Pri čiščenju parketov ali splošnem snaženju stanovanja se nohti močno kvarijo. Za nohte zaide prah, ki ga odstranimo le s težavo. Da se izognemo tej nevšečnosti, naj gospodinje pred delom z nohti praškajo po milu, da se za njimi nabere majhna plast mila. Po končanem delu se pri umivanju rok milo stopi in nohti so v redu.

Koža rok se zlasti pozimi močno kvari pri gospodinjskem delu. Slabo obrisana koža na zraku in mrazu popoka. Tudi pri pranju, ko so roke vedno v stiku z vročo in mrzlo vodo ter pralnimi sredstvi, izgubi koža varovalno plast kožne masčobe. Da to nadoknadimo, oziroma kožo zmehčamo, je zelo priporočljivo ribje olje. S toplim ribjim oljem dobro namažemo kožo in jo otreemo. Kar ostane na koži še masčobe po petih minutah, obrišemo z mehkim papirjem. Neprijetni vonj odstranimo z umivanjem z dišečim milom. Če pa nam duh ribjega olja na noben način ni všeč, namažemo kožo z dražjim, mandeljnovidnim oljem, ki je dobro tudi proti krhkosti nohtov.

Izvrstno sredstvo proti rdečim rokam so kopeli rok v mlačnem mleku. Tudi utira-

nje rok s svežim mlekom koristi. Če je rdečica rok trdovratnejša, bomo roke trikrat tedensko kopale od 5 do 10 minut v galunovi raztopini.

Kdor pa trpi zaradi vlažnih rok, naj jih devno koplje v galunovi raztopini.

Praktični nasveti za likanje

● Kadar likamo poškodljivo perilo, se nam škrob ne bo prijemal likalnika, če dodamo škrobovi vodi malo soli.

● Od prevročega likalnika nastale rumene madeže na perilu odstranimo z boraksovo vodo in nato mesto speremo še s čisto vodo.

● Priporočljivo je perilo pred likanjem navlažiti s toplo vodo. Topla voda namreč hitreje hlapi kot mrzla, razen tega pa se z njo perilo enakomerneje in hitreje navlaži.

● Vezanine likamo na narobni strani in sicer na mehki podlagi, da oblike lepo izstopijo.

● Zlikano perilo se mora prej dobro ohladiti in presušiti, preden ga spravimo v omaro.

● Z moškimi srajcami imamo največ težav, ker se lepo polikane, toda zložene druga vrh druge, prav rade zmečkajo. Ako pa jih dobro presušimo, bodo manj občutljive.

● Bluze, pa tudi moške srajce obesimo

po likanju najprej na obečalnike, potem pa jih čisto ohlajene in suhe spravimo.

Papir v gospodinjstvu

Pri vsaki družini skoraj dnevno kupujejo časopis, pa tudi tednikov in mesečnikov ne manjka. Mnogi odvržejo te časopise, ko so prebrani, nekatere gospodinje jih pa shranijo in uporabljajo v gospodinjstvu.

Star časopis služi gospodinji pri marsikaterem delu v kuhinji. Tako si s časopisnim papirjem lepo osnaži šipe, ogledala, umivalne kadi, umivalnike in podobno. S papirjem očistimo tudi železno posodo, katero ni priporočljivo umivati v vodi.

S papirjem lahko zamašimo tudi vse špranje pri vratih in oknih. Več plasti časopisnega papirja položimo pod preproge. Tako se nekoliko uduši ropot. Časopisni papir je tudi dobro sredstvo proti moljem. Enako položimo papir pod predpražnik in tako odstranimo vso nesnago skupaj s papirjem ter ne delamo pri pometanju prahu.

V tenek papir zavijemo tudi sadje, ki ga hočemo shraniti dalj časa. Police v omari in predale prekrijemo s posebnim papirjem, katerega odlika je v tem, da ga lahko peremo. Tudi različna živila se ohranijo dalj časa sveža, če jih zavijemo v pergament ali temen papir.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

STANKO MAJČEN:

Poslednje pismo

(Nadaljevanje in konec)

Gost na otomani pa je drugačen človek. Bolezen ga ne zanima, steklenke in praški na omari so mu v dolgčas, in če bi mu jela čitati recepte, bi ne mara še zadremal. Če se pohvalim, da sem dobra, skomigne z rameni, če potožim, da mi je hudo, se nasmehne vedro, kot češ, kaj veš, čemu ti bolezen, morda se ti kuha v njej druga mladost...

Ostro se pošali, kadar obupujem. Nad čim? Vpraša in vprašanja sledi dolg pogled.

O teh pogledih sem hotela govoriti... Glavo nagne po strani, vejice se mu dvignejo, in kakor da bi zaklical na dno šume, v davno preteklost, globino let... tako postavi predte spomin življenja, pogled na življenjsko pot od prve zavesti pa vse do tega žalostnega stanja, ko si na posteljo priklenjen, in se še zdi, da te sprašuje: Mar ti je bila pot prekrajka, ko je niti pregledati ne moreš sama, brez moje pomoči?

Tih prijatelj po pol ure, po uro molčeči, kaj prav za prav hočeš od mene? Zaukazal si, naj se pripravim; pomagaj torej, da bom res pripravljena za tvojo skrivnostno bodočnost, za skrivnost bodočnosti in tebi...

Prijatelj se nasmehne, in kot bi hotel ostreti pepel s cigarete v pepelnik — še nikoli ga nisem videla kaditi — se sproži z otomane proti robu mize, strize pogled in si da opravi z resami namiznega prta:

„Žena, niso še poravnani vsi tvoji računi; hočem ti dobro in rad bi, da jih poravnas tu, kjer se računi poravnavajo; tam jih ne boš več mogla.“

Pa začnimo, dem, in se še sama vzpnem na postelji, kolikor morem, da bi ga bolj videla in da bi nama tekel razgovor brez sence nespornosti ali nejasnosti.

„Otroke si ljubila bolj, kakor je po božjem narču dovoljeno.“

„Lastne?“

„Da lastne, saj tujih nisi ljubila bolj, kakor jih ljubi vsak tujec.“

„V materinje telo je poleg rodilnih delov vsajena tolika ljubezen do potomcev, da je podobna že ljubosumnju; in teka tudi biti mora. Življenje otrok in matere z otroki je borba... ki si jo sam hotel, Gospod, ko si družino ustvaril.“

„Ne zamenjaj zaverovanih in zaljubljenih mater s pametnimi ženami. O onih ne govorim, o tebi s govorim, ki se nikoli nisi prerekala s pametjo. In vendar si preveč ljubila otroke, oni te niso tako ljubili... Prav zato te niso, ker si jih ti preveč.“

„In to mi šteješ v zlo, Gospod? Kaj pa tvoja Mati, kaj pa misliš ti, si li jo ti ljubil bolj, ali je ona tebe bolj ljubila? — Ne pokaljšuj, Gospod, odgovori po pravici!“

„Ljubila me je, in tudi jaz sem jo ljubil. Toda pred menoj je bila naloga, strahotno težka in odgovorna stvar, in nisem se mogel po nepotrebnem izgubljati v mislih na mater. A kaj je ona imela pred seboj razen mene, razen mojega poslanstva, ki ga je družno z menoj nosila noč in dan, tovorila, vlačila po neznanih potih — in komu v prid? Nasmejanemu človeštvu, ki brez bremena lahkotnega koraka hiti mimo mene, težko obloženega meza?“

„Pa saj je isto z nami, zemskimi materami. Ali

je kaj drugače? Naj ti razložim na manjše in najmanjše dele primer prvega drugega, tretjega sina... tebi, ki ti je vse to znano in si to in tako usodo hotel, da bi je nikoli ne bil?“

Gospod je odmahnil z roko, kot češ, res je, kar je, kar praviš, nepotrebno je... „Vendar bi ti vest morala očitati, da sta s sinom, prvim, drugim ali tretjim, vseeno, premalo iskala večne sreče, prej sta jo iskala v donosnem poklicu, v „dobri partiji“, v mnogo obetajočih zvezah... Vidiš, in to mi ni po volji.“

„Ustvaril si mater, kakor si jo pač ustvaril. Mene nisi vprašal, kakšna naj bo. Imamo jo, tu smo in tvoje smo. Če ti niso pogodu, sodi nas, obsodi, gospodar si življenja in smrti onstran groba.“

„Prehitro se vznemirjaš, saj še nisem rekel zadnje besede. Ali hočeš pred menoj brez mene stopiti na oni breg?“

„Nikdar Gospod, za teboj, s teboj... In če bi mi bilo čakati še pol veka, roditi še sedem sinov in še sedmim sinovom oskrbeti življenje in obstanek in pogoj za borbo. Zakaj, kaj delamo me matere drugega, kakor da pripravljamo borcem areno, v kateri ta pade, drugi zmaga, ta se valja v krvi, oni žanje plosk in slavo...?“

„Samo to sem hotel pripomniti tako na splošno, brez kakih posebnih očitkov tebi osebno. Ne želim bi, da me imaš za godrnjača. Jaz — in godrnjač?“

„Ne, ne, Gospod, godrnjač nisi bil nikoli. Kar sem jih okusila in užila, širin srca in svobod vesti — vse je bilo od tebe. Može, naši može, niso taki. Zase so širokogrudni, nam merijo platno na centimetre...“

„In vendar sem moral te pripomniti, ker bi sicer slepa odšla na oni svet. Matere po navadi slepe hodijo skozi življenje. In treba jim je — čeprav oprezno — odpreti oči vsaj v zadnjem trenutku. Moraš namreč vedeti, da samo z odprtimi očmi moreš na oni breg. Slepe, ti ne bi svetoval, da prebreds tok...“

„Pa ali sem že tako blizu, Gospod?“

„Cisto blizu. Lesketa se že valovje, ki loči ta breg od onega.“

„Samo kje?“

„Tu, glej, tu...“

„In zdaj — na tem mestu — zahtevaš od mene, da se odrečem otrok in njih usode, da jih s seboj slečem in odidem naga v tvoje kraljestvo?“

„Ne, žena, nisem tako mislil. Preburna si. Ugovarjal sem, čemur je bilo ugovarjati treba. Že mogoče, da nisi razumela in nikoli razumela ne boš... Zadovoljen sem, če sem v tebi vzbudil dvom, strah, pomisleke, da li si ravnala prav. Kaj več komaj morem zahtevati od mater.“

„In tako je zdaj vse dobro?“

„Dobro ni, toda dobro naj bi bilo, če naj...“

„Kaj, če naj...? Ugibaš, ali naj se me usmilíš do konca ali ne, vsaj tako se zdi...“

„Do konca, da se te usmilim: kako to misliš, žena?“

„Mislim, da sem si zaslužila nebesa, vsaj zadnji kot v nebesih, tam nekje blizu kuhinje ali shrambe...“

„Ni kuhinj, ni shramb v svetih dvorih mojega Očeta... pa kaj za to, saj boš videla, kako prebivamo. Gre mi samo za to, da si česa nepotrebne-

ga ne domišljuješ. Matere so brez izjeme domišljave.“

„Gospod, če zdaj ne nehaš s tem spraševanjem, pokličem za pričo tvojo sveto Mater!“

„Da, tudi jaz sem imel mater...“

„Imel si jo, in kakšno mater! Nič odvečna ti ni bila v svoji skrbi za kruh in mleko, obleko in podplate, suho ležišče in neprepusten krov. Nič preveč ni skrbela, da bi ti bilo v mrazu gorko, v vročini hladno in zlasti, da bi imel s čim omočiti jezik, kadar je zapihal — tudi tebi — samum življenja iz puščave...“

„Res je, veš preveč, kar ga je bilo, sem sprejel hvaležno, še Bog, da je imela kje vzeti.“

René Bazin:

Gumbi Franceta Zorenča

(Zgodba iz stare Francije)

Ne vem več, kaj me je bilo privedlo v Perige, toda prav dobro se še spominjam obiska, ki sem ga bil tedaj napravil nekaj kilometrov iz mesta pri svojem prijatelju; majhnem podeželskem plemiču, in zgodbe, ki mi jo je pripovedoval ob tej priliki. Po obedu sva šla iz skromnega stanovanja, v katerem je bil prebil moj prijatelj že štirideset let in ki jih je preživljal po zgladu svojih prednikov tako, da je posvetil en del svojega življenja kralju, drugega pa rodni grudi. Prekoračila sva štiriogloto dvorišče — v ozadju je ostala graščina, na desni stavba za posle, na levi gospodarska splotja, pred nama pa zarjavela železna ograja — in tudi tokrat sem lahko vnovič opazil, kako so živeli stari francoski podeželski plemiči tesno povezani z ljudstvom, nekako tako, kakor vezeta glicinija ali bršljan eno streho z drugo.

»To sosestvo,« sem pripomnil jaz, »je jako značilno: bilo bi nemogoče in bi ga sveda tudi ne bilo, če bi v prejšnjih časih divjalo to, kar imenujejo danes razredni boj. Noben zgodovinar in noben politikant na svetu me ne bo prepričal, da ni vladal po navadi najlepši mir med vašimi pradedi in njihovimi podložniki, ki so gospodarji tam-le drug ob drugem cela tri stoletja.«

»Še več,« je pritrdil moj prijatelj, »pogosto jih je vezalo pravo pravico prijateljstvo. Pojdite z menoj!«

Odšla sva nekoliko onostran ograje, do tam, kjer je začel breg naglo padati in je vohčila po njem na sveže posuta pot, ki se je izgubljala v gosti megli; iznad megle pa so se dvigali okrogli hribočki, posuti z majhnimi gozdiki. Sončna svetloba je že ugašala, poslednja zarja je še trepetala daleč na obzorju in polja so se zdela kot mehki oblaki, ki so jih delile sence dolin.

»Ali vidite v oni-le vrtni na desno,« je vprašal prijatelj, »neko temnejšo točko? Zdi se precej daleč, toda do tam je komaj kakih štiri sto metrov. To je Zorenčeva kmetija s svojimi starimi bresti. V času revolucije je gospodaril tam France Zorenč, eden izmed treh podložnikov naše graščine. Bil je še mlad, a odločen mož, razu-

„In kje je jemala?“

„To veš ti bolje od mene... No pa končajva. Saj si ti želela razgovora in zabave z menoj, ne jaz; prihajam zaradi tebe in tvojih želja. — Samoto ti preganjam, mračne krotim pred smrtjo...“

„Malo prestrog si... Sam si sin in bi že lahko bil drugačen...“

„Oprosti...“

„...Ali si segel po moji roki, ali želiš česa drugega? S čim naj ti postrežem?“

„Samo roko mi daj...“

„Za slovo?“

„Ne, za večno življenje...“

men gospodar in velik poštenjak, kateremu so nadeli njegovi sovaščani ime »Marki«. Moj praded in prastric sta odšla tedaj v begunstvo in v graščini je ostala le moja prababica s svojimi otroki. Ker jih je bilo osem, so ji po tedanji postavi zaplenili le polovico imetja. Lahko si mislite, da ji je ostalo od posestva, ki že itak ni bilo veliko, le bore malo. Dostojanstvena žena je bila zato v veliki zadregi, ko je dobila nekoga jesenskega dne pismo iz Nemčije, v katerem je bilo med drugim tudi rečeno: »Pomagaj nama! Sva brez vsega in berača med reveži. Vzemi na posodo ali pa kaj prodaj. Res je, da sem časih tako rad kvarital z našim podložnikom Zorenčem, toda verjemi mi, da potrebujem to pot denar za vse kaj drugega.«

Kako je prišla grajska gospa do tistih šestdesetih cekinov, ki jih ni imela, nam izročila naše rodbine ne povedo, toda dobila jih je, poštenega cvenka in s podobno našega krščanskega kralja. Ker se je dobro spominjala, kako se je že njen mož v važnih zadevah rad posvetoval z Zorenčem, je poslala ponj. Prispel je kmalu v veliko sobo, molčeč, čeprav je bilo tam vseh osem otrok.

»Marki, zopet sem v hudih stiskah. Gospod je pisal po denar in glej, tu je šestdeset cekinov, ki bi mu jih rada poslala. Kaj misliš, ali jih lahko zaupam pošti?«

»Pri moji veni, ne!«

»Ali naj jih ponese moj najstarejši sin...?«

»Je še premlad!«

»Ali naj čakam, da se mi ponudi kaka druga slučajna prilika?«

»Je ne bo.«

»Res, bojim se. Torej kaj, Marki?«

»Torej, gospa, najpametnejše bi bilo, da grem jaz sam...«

»Na Nemško? V Koblenz?«

»Saj sem hodil tudi po sejnih.«

»Saj ne veš potil!«

»Vprašal bom.«

»Ne znaš jezika!«

»Bom pa napisal ime mesta, kamor bom potoval.«

»A koliko nevarnosti ti grozi!«

(Dalje prihodnjič)

Visoška kronika

34.

Dr. Ivan Tavčar

Sv. Florijana dan sta stala na našem dvorišču dva osedlana, močna konja. Na enega smo naložili moke, kaše, nekaj hlebov kruha, pa tudi različnega orodja, ker se na taki poti rado pripeti, da moraš tu in tam prenočiti na samotni, kjer ječ samo to, kar si skuhal sam. S hlapcem sva bila oborožena kakor vojaka, da bi naju ne mogli ugnati razbojniki, ki po goščavi radi preže na potnike. Sam sem sedel v sedlo, hlapec pa je vodil otovorjenega konja.

Proti večeru sva prišla v mesto, da tam prenočiva, ker se je moralo v Loki opraviti še to in ono.

Ustavil sem se, kakor vselej, pri Wohl-gemuetu. Ali poznal se je razloček! Če sem prišel prej, ko še nisem bil gospodar, sem moral sam spraviti žival v hlev in gledati, da je dobila kaj zobanja. Sedaj pa ko je cela Loka vedela, da sem gospodar na Visokem, se je prikazal, komaj da sem v prostorni veži zlezal s konja, sam oštr Wohl-gemuet in zavpil proti kuhinji: »Visočan je tu, — glej, da mu kaj dobrega pripraviš, gospodinja!« In ni odnehal prej, da sta bila spravljena oba konja in da je bil tovor rahlo in previdno prenesen v gornje nadstropje, kjer se mi je odkazala spalnica. Ko sem hotel nato stopiti spodaj v piv-

nico, v prostore, odkazane kmetom, se je Wohl-gemuet temu protivil: »Pojdi, pojdi, z mano greš v prostore za boljše ljudi! Čemu sem pa zidal novo hišo?«

Res je bil Kašper Wohl-gemuet, ko je leta 1660. pogorela skoraj vsa Loka, na pogorišču postavil novo, gosposko hišo, kakor jih še celo v Ljubljani ni mnogol. Zgoraj na prostorni veži je bila pripravljena dolga in široka miza h kateri so večer na večer prihajali loški gospodje, da so pili vino in tisto zoprno pijačo, ki se je pred nekaj leti pritepla k nam iz nemške dežele. Tu-sem ni smel prihajati vsakdo, smeli so prihajati le tisti, ki so v Loki kaj šteli, kar se nam ni videlo čudno, ker je tu in tam prišel v to družbo še celo gospod grajski glavar. Ni tudi čudno, da mi je srce nekaj tolklo, ko sem tisti večer stopal za oštrjem.

Pri mizi je že sedelo nekaj loških gospodov. Bil je tu grajski protopisar, grajski žitničar, mestni pisar, mestni pek in še nekaj meni neznanih meščanov. Sedeli so v dimu in imeli prav slabo razsvetlavo. Pa sem vendar takoj opazil, da družba ni pri dobri volji in da se gospodje kisló drže. Vedel sem tudi, zakaj.

K mizi je bil namreč prisedel Primož Bergant, ki je imel znano svojo pretepaško gostilno v Oslovski ulici, kjer so obstajali tovarni hlapci in kjer je imel hlev za tovarne konje in tovarne osličje. Proti večeru je bil Primož že navadno pijan. Takrat je

prav rad smuknil v tujo gostilno, bodisi iz radovednosti, bodisi da mu doma žena ni dovoljevala več pijače. Rad je silil v bolj gosposke družbe. In tako je prišel tudi danes k mizi na zgornji veži Wohl-gemuetove pivnice. Vrnil se je med gospodo, golokor in siten.

Ko je naju Bergantov oče zagledal, je veselo izpregovoril:

»Ej, Kašper, kje pa tičiš, vragal Dolgo že vpijem, pa te le ni! Zatorej prinesi merrico nemškega olja. Imam pravo poželjenje po njem!«

»Kdo te je klical,« se je zajezil Kašper, »in kdo te je najel, da nadleguješ gospode?«

»Kakšne gospode?« je odgovoril Bergant zaničljivo. »Takah gospodov ti na Lebniku, če hočeš, nagrabam na koše! Kali od teh živih? Mi ti izpijemo tvoje kisló vino, kolikor ga ne popiješ sam, in še za drag denar! — Torej prinesi!«

V v tistem hipu ga je Wohl-gemuet že tiščal za vrat ter ga tiral proti stopnicam. Tam ga je pahnil od sebe, da se je Primož lovil ob steni.

»Kakor češ — za svoj denar dobim povsod pijače in boljše od tvoje! Ti in tvoji gospodje v mojih očeh še tistega ne dosežete, kar puščajo konji in osli po cestah!«

V srdcu je odšel. Gospodje so bili nevoljni, in oglasil se je žitničar Triller:

»Če boš take ljudi puščal sem gor, boš kmalu sam sedel pri tej mizi!«

Grajski protopisar Janez Avguštin Schwinger pa je dodal:

»Kaj bi bilo, ko bi bil danes gospod baron med nami?«

Oštr jih je tolažil, da bo v prihodnje bolj pazil, da ne pride v gornje prostore nihče, ki bi gospodom ne bil všeč. Dodal je: »Tukaj pa imam znanca, katerega gotovo ne boste odpravili: veliko posestvo ima, in Polikarp, njegov oče, ki je včasih že pil pri tej mizi, je nalovil veliko denarja v švedskih vojnah.«

Radi so me sprejeli, posebno mestni pek, ki je upal, da bo cono kupoval od mene pšenico. Drugi zopet so me gledali bolj od strani; ali imovitega človeka ne mečejo nikjer na cesto, če se spodobno vede. Vendar pa govornica ni hotela prav teči, ker je gospodi še tičal v kotech pijani Bergant in ker jih je moja oseba vendarle nekaj motila, ko doslej še nismo bili znani.

Govorilo se je o mestni žitnici in o tem, koliko je bilo žita v nji. Glede cene je pek ugovarjal, da je previsoka. Tako se je vlekle govornica naprej, počasi in zaspano, dokler nismo začuli na stopnicah težkih korakov.

»Frueberger prihaja in slabe volje bo, ker se je zopet enkrat brez uspeha plazil okrog deželnega glavarja Volka Engelbrehta!« — tako je izpregovoril gospod protopisar.

(Dalje prihodnjič)

Ei, ei - Warmuth ist dabei!

Richtige Osterfreuden beginnen schon beim Einkauf in Kärntens größten Kaufhäusern. Was wir heuer an Auswahl zu bieten haben, finden Sie in einem Hause nicht so schnell wieder...

Für Damen:

Entzückende Frühjahrmäntel aus Reinwoll-Strukturstoff mit Bindegürtel, in reizenden Fassonen und ganz neuen Modefarben, mit Seidenfutter, schon ab **557.—**
Woll-Filzmäntel, imprägniert, federleicht, vollkommen knitterfrei, in Pastellfarben ab **595.—**
Lodenjoppen, braun, blau, grün, weinrot, mit Futter, ein flottes, praktisches Kleidungsstück ab **298.—**
Duvelinjacken in Oliv und Braun, ganz gefüttert, mit Bindegürtel, leicht zu pflegen **231.—**
Modeschoßen aus Diolen, in Braun und Grün kariert, mit Dior-Gehfalte, ganz gefüttert **189.—**
Frühjahrskleid aus modischem Pepitastoff, passpoiliert, Durchknöpfasson, alle Größen **188.—**
Modebluse aus effektiv gemusterter Acetatseide, lose Fasson, 3/4-Ärmel **119.—**
Glorion-Blusen, NON-IRON-Popeline, kragenlose Fasson, kurze Ärmel, viele Pastellfarben **69.—**

Für Herren:

Popelinemantel für den Übergang, in Beige, ganz auf Seide gefüttert, besonders preiswert **210.—**
Perlonmantel, wasserdicht, in den Farben Blau und Modebraun, mit Gürtel, federleicht **266.—**
Übergangsmantel aus Ia Hämmerle-Popeline, mit schrägen Pattentaschen, mit oder ohne Gürtel tragbar, ganz gefüttert **427.—**
Modeanzug aus dezent kariertem Kammgarn, mit oder ohne Stulpe erhältlich, neuester Schnitt, Seidenfutter **812.—**
Reinwollkammgarnanzug, knitterfrei, exquisite Muster und beste Verarbeitung, mit Ia Zubehör **1176.—**

Sportsakkos in jugendlichem Schnitt, prima Ausführung und wirklich gute Stoffqualität, in vielen Dessins **280.—**
Modesakkos, melierter Reinwollstoff, erstklassige Paßform, ganz mit Seide gefüttert **316.—**
Herrenhose, lang, aus strapazfähigem Flanell, in den Farben Grau, Braun **198.—**
Modehose aus prima Kammgarnflanell, viele neue Farben, Ia Schnitt **258.—**
Schnürsamthose, lang, prima florste Ware, Farben: grau, blau, schwarz, braun, grün **158.—**
Modehose aus feinem Kammgarn-Trevira, mit oder ohne Stulpe erhältlich, Farben: mittelgrau, hellgrau, dunkelgrau **330.—**

Für Kinder:

Mädchenkleider aus Reinwollstoffen, in Blau, Rot, Grün, entzückende Fassonen, ab Länge 55 cm **146.—**
Zweiteiliges Mädchenkleid, besonders hübsch, Jacke mit Faltenrockerkel, aus modischen Reinwollstoffen, ab Länge 55 cm **295.—**
Mädchen-Faltenröcke aus Terylene, modisch kariert, knitterfest für 2 Jahre **98.—**
Popelinebluserl, einfarbig oder reizend gemustert, für 3 Jahre **45.—**
Mädchen-Frühjahrmäntel aus Reinwollstoff, entzückende Fassonen, mit Seidenfutter, ab Gr. 3 **198.—**
Übergangsmäntel aus Perlon, mit abnehmbarem Kapuze und Bindegürtel, blau, rot, braun, ab 3 Jahre **168.—**
Knaben-Anzüge aus hübschen Kammgarnstoffen, mit langer Stulpenhose, Sakko ganz gefüttert, ab Gr. 3 **265.—**

Knabensakkos aus guten Sportstoffen, gediegene Ausführung und Paßform ab Gr. 3 **98.—**
Knabenhosen, lang, aus sehr strapazfähigem Schnürl-samt, verschiedene Farben ab Gr. 3 **94.—**
Knaben-Modehosen aus besten knitterarmen Mode-Kammgarnstoffen, prima Schnitt, ab Gr. 3 **139.—**
Burschen-Anzüge aus Ia Kammgarn, modisch gemustert, viele Dessins, Ia Paßform, Gr. 38-43 **364.—**
Burschen-Sakkos aus reinen Wollstoffen, sportlich gemustert, ganz gefüttert ab **168.—**
Burschen-Übergangsmäntel aus Ia Popeline, mit oder ohne Gürtel zu tragen, Seidenfutter **332.—**
Burschen-Modehosen aus Ia Kammgarnflanell, in Mittel-, Hell- und Blaugrau 225.— **178.—**

Schuhe für die ganze Familie!

Damen-Modeschuhe, elegant, mit französischem Absatz, Modebraun und helle Farben 198.— 164.— 154.— **133.—**
Damen-Strapazhalbschuhe mit Transparent- oder Porogummisohle 198.— 160.— 148.— **126.—**
 ...und viele Baby-Pumps-Modelle in den neuen Modefarben 165.— 156.— **128.—**
Herren-Halbschuhe, Strapazqualität, in Schwarz und Braun 198.— 187.— 176.— **149.—**
Herren-Modeschuhe in eleganter Ausführung, spitze Fasson, in Modebraun und Schwarz 214.— 199.— **172.—**
Kinderhalbschuhe in starker Ausführung, auch als Schulschuh ideal, in Schwarz und Braun, Gr. 26-30 108.— **84.50**
 Gr. 31-35 125.— **94.50**

Darüber freuen sich Kinder:

Sandspielgarnitur, dreiteilig (1 Sieb, 1 Schaufel, 1 Form), in Cellobeutel gepackt, unzerbrechlich **4.30**
Spielgarnitur (1 Kübel, 1 Schaufel, 1 Plastikform), unzerbrechlich, in vielen Farben **7.50**
Gießkanne, aus unzerbrechlichem Plastik, in Farben **8.40**

Gartengarnitur, dreiteilig, 1 Rechen, 1 Haue, 1 Schaufel aus Plastik mit Hartholzstiel, komplett **19.50**
Handwagerl, sehr stabile Ausführung, farbig verziert **21.80**
Rennauto, groß, stabil, aus Plastik, in vielen leuchtenden Farben **29.50**

Schubkarren, Hartholz, färbig, sehr stabil **33.80**
Garten-Klappstuhl aus Hartholz, zweifarbig, besonders stabil **53.—**
Straßenroller, Hartholz naturlackiert, starke Ausführung **84.80**
Korbpuppenwagen, Hartholzfäder, starkes Geflecht **99.50**

... und die Großauswahl in Spielwaren aller Art zu WARMUTH-Preisen!

KÄRNTENS GRÖSSTE KAUFHÄUSER

Postversand nach allen Orten mit Qualitätsgarantie! Fordern Sie bitte unseren neuen Bildkatalog an. Sie erhalten ihn gratis!

VILLACH

Hauptplatz 14 :: 22

BON

Priložnostni nakupi vseh vrst in velikosti hladilnikov (hladilnih skrinj) za nizko hlajenje. Edinstvena prednost s popolnim jamstvom. Razen tega dobavljamo tudi tovarniško nove TRIGARIA-HLADILNE SKRINJE; 10-letno jamstvo; zelo velika izbira. Vaš strokovni svetovalec je tvrdka H. HOFER, Beljak (Villach) - Graz, prodaja v Beljaku, Ossischerzeile 46, tel. 042 42 7473, nasproti Opel Trampitsch.

Kdor bo ta bon do 30. aprila t. l. izrezal in ga nam poslal, ima pri nakupu hladilne skrinje pravico do največjega popusta. Plačljivo v 30 mesečnih obrokih.

Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt
Paulitschgasse 9

Popravila takoj in solidno. Kupite ali zamenjate lahko zlato in srebro (strto zlato)

Blago, perilo

v veliki izbiri,
po ugodnih cenah
pri

L. Maurer

KLAGENFURT, Alter Platz 35

MOBELHAUS STADLER KLAGENFURT

Theatergasse 4, Tel. 50-24

Fremdenzimmer nicht nur preiswerter

sondern auch MODERNER und INDIVIDUELLER als bisher

Wir besitzen gr68te Erfahrung im Einrichten und Gestalten kompletter Pensionen

Pläne und Gestaltung bei Abschluß kostenlos

Besichtigung und Beratung jederzeit unverbindlich

Zustellung frei Haus durch eigene Möbelautos

Weitgehende Zahlungsvereinfachungen

BLUZE KRILA OBLEKE

pri
RosKönig

Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

Odlitna kvaliteta
po najugodnejših cenah!

Za delo v trgovinski in kmetijski obrti takoj sprejemem v službo zanesljivega delavca. Plačilo po dogovoru. J. Lomšek, Tihaja 2, P. Eberndorf, Kärnt.

Filmi

Bistrica v Rožu: Sobota, 25. 3.: Hunde, wollt ihr ewig leben (III+). - Vojna drama o propadu 6. nemške armade pred Stalingradom v zimi 1942/43, ki jo je Hitler zločinsko in brezsmiselno poslal v smrt. - Nedelja, 26. 3.: Sissi, Schicksalsjahre einer Kaiserin (III). - Tretji del serije „Sissi“.

Borovlje: Sobota, 25. 3.: Der Mann, den es nie gab (III+). - Zelo napet vohunski film iz druge svetovne vojne. - Nedelja, 26. 3.: Arrividerci Roma (III). - Ameriški pevec najde v Rimu svojo ljubezensko srečo. - Torek, 28. 3.: Orientalische Nächte (IVb). - V nekem zabavnem lokalu na Vzhodu pridejo na sled tihotapcem z diamanti. - Četrtek, 30. 3.: Herkules und die Königin der Amazonen (III).

Dobrla ves: Sobota in nedelja, 25. in 26. 3.: Liebling der Götter (III). - Slava in tragična smrt filmske igralkice Renate Müller radi njene ljubezni do nekega pripadnika judovske rase v nacistični Nemčiji. - Sreda, 29. 3.: Flug nach Hongkong (IVa). - Kriminalni film slabše vrste.

Miklavčevco: Nedelja, 26. 3.: Solange noch das Herz schlägt (IV). - Spoštovan študijski direktor zye, da je na smrt bolan, brez upanja na ozdravitev. Z operacijo mu podaljšajo življenje za nekaj časa. - Četrtek, 30. 3.: Flug nach Hongkong (IVa). - Glej pod Dobrla ves.

Pliberk: Sobota in nedelja, 25. in 26. 3.: Der Jugendrichter (IV). - Dober sodnik v Berlinu reši mlado dekle slabega vpliva njene okolice. - Torek in sreda, 28. in 29. 3.: Der rote Kreis (IV). - Kriminalni film. Angleška policija se bori proti morilcu in izsiljevalcu.

Sinča ves: Sobota, 25. 3.: Bravados (IV). - Ameriški farmer zasleduje in umori zločince, ki jih ima za morilce svoje žene. Končno spozna, da maščevanje ni bilo opravičeno. - Nedelja, 26. 3.: Die Brüder Karamasov (IV). - Slabo pripravljen film po romanu Dostojevskega. - Sreda, 29. 3.: Stadt in Angst (IV+).

Najnoveste kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje. Gospodinjske potrebtine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

St. Jakob v Rožu: Sobota in nedelja, 25. in 26. 3.: Sayonara (IV). - Trd ameriški zakon postavi ameriške vojake na Japonskem in Japoncem pred težke probleme. - Sreda, 29. 3.: Die Kurtisane von Santiago (V). - Film prikazuje zloglasna dela lepe plemenitašnje, ki ima na vesti več umorov in se nazadnje zaljubi še v svetniškega redovnika.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 24. 3.: 1001 Nacht, (premiera), opereta. - Sobota, 25. 3.: Der Troubadour, opera (gostuje Helge Rosvaenge). - Nedelja, 26. 3.: ob 15.00 uri: 1001 Nacht, opereta. - Sreda, 29. 3.: Der Troubadour, opera. Četrtek, 30. 3.: Goethe-jev večer (sodeluje član Burgtheatra Reinhold Siebert). - Veliki petek, 31. 3.: Zaprt. - Sobota, 1. 4.: Fast ein Poet, drama, (poslednjič). - Velikonočna nedelja, 2. 4.: 1001 Nacht, opereta. - Velikonočni ponedeljek, 3. 4. ob 15.00 uri: Der Troubadour, opera. Začetek ob delavnikih ob 19.30 uri, ob nedeljah ob 15.00 uri.

KOMORNI ODER:

Sobota 25., nedelja 26. marca, sobota 2. in nedelja 3. aprila: Weekend im Exil, komedija. - Začetek vselej ob 19.30 uri.

NOVA OPERETNA PREMIERA: 1001 NOČ

V petek bo v mestnem gledališču premiera operete „1001 noč“, prvenca nesmrtnega mojstra dunajskih valčkovih melodij, Johanna Straussa. Ze to ime zastopuje vsakemu prijatelju lahke gledališke muze. Celovško uprizoritev vodi Theo Knapp, taktirka je v rokah Karla Heinza Branda, nastopajo pa moči domačega ansambla.

Športni kotichek

Zaradi izredno slabih vremenskih pogojev so bile v nedeljo odpovedane skoraj vse važnejše tekme na koroških tleh. Tudi v smučarskem športu so morali nekatera srečanja prestaviti na poznejši termin.

Smučarji skušajo izkoristiti zadnje tedne sezone, zato so v teku številna mednarodna tekmovanja, na katerih se posebno odlikujejo avstrijski asi. Abettone - „Coppa femina“: 1. Marianne Jahn (A), 2. Christine Terailon (F), 3. Christl Dithfurth (A), Christl Rütter (A).

Leningrad je postal mesto, v katerem zadnje čase rušijo svetovne rekorde v atletiki in postavljajo odlične rezultate. Predvsem velja to za skok v višino. Še pred kratkim je Valerij Brumel tam preskočil višino 225 cm, ki zaenkrat pomeni nedoseženo mejo za vsakega atleta. Preteklo nedeljo pa je mlada Romunka Jolanda Balas, ki je že v Rimu osvojila zlato medaljo, preskočila letvico v višini 186 in s tem za celih 9 cm izboljšala svoj svetovni rekord.